

Літнарівч Тетяна Миколаївна

ПАМ'ЯТЬ

Чернігів
2002

Літнарович Тетяна Миколаївна

ЗМІСТ

Передмова.....	7
Вальс.....	9
Коли родилось почуття.....	10
В столичнім переході.....	11
Кидало і било життя.....	13
Музыка.....	14
Игорьку на Чукотку.....	15
Вогник.....	17
Не искушай мене.....	18
Зерно.....	19
Плащ без гудзиків, надірвана пола.....	20
Память.....	21
Слава, слава, слава.....	23
Гарний вечір, осінь золота.....	24
Осінні протиріччя.....	25
Кохання.....	26
Виховай душу.....	27
Земле-землице.....	28
Завещание сынам.....	29
Лист колезі Вірі Михайлівні Чиж.....	30
Роздуми.....	32
Пригода.....	33
Печаль і радість.....	34
І не пише і не звонить.....	35
Новий українець.....	36
Летопись.....	37
Душа дитяча.....	38
Жил-был один крестьянский сын.....	39
Куля.....	41
Засипане снігом село.....	42
Материнські думи.....	43
Спить на ослоні мурчик старий.....	45
В житті є написані закони.....	45
Дерева всю ніч говорили в саду.....	46
Новоспечений буржуй.....	47
Комусь надійло життя.....	48
Прихід весни.....	49
Лісові проблеми.....	49
Зневіри.....	51
Жалоба-скарга.....	52
На Хоморі.....	53

Пам'яті Шевченкові.....	54
Давайте після поділу.....	55
На узліссі у рові.....	56
Невже посліпли всі.....	56
Гоголя бояться.....	57
В нас бандуру поважали.....	58
Березень 2001р.....	60
В старых огоньках прочла.....	61
Побачення.....	62
Субсидії.....	63
Синам.....	65
Якось довідавсь начальник.....	66
Родіться, пробудіться Гоголі!.....	66
Життєвий шлях.....	67
Сучасне місто.....	68
Як вітер міняється.....	68
Не вір улєсливим речам.....	69
Чого прєшєя в інститут.....	69
В останні часи.....	69
Юля Тимошенко.....	70
Борці свободи за вітчизну.....	70
Свобода.....	71
Перестройка.....	72
Христос воскрес.....	73
Сину, синочку.....	73
Комарик.....	74
В перший день нового року.....	76
Навпаки.....	76
Справедливість.....	77
Интересные мысли Потёмкина.....	78
Життя, стомлене перестройкою.....	78
Не носи в душі злоби.....	79
Пробудись, совість.....	80
Після операції.....	81
Сила Небесна, Сила Могутня!.....	82
Нас не пєстило життя.....	83
Петрусь і Ганнуся.....	83
Десять років незалежності.....	86
Испытание.....	88
Ангел.....	89
Восток на небосклоне посветлел.....	90
Сирітка.....	91
Хай славиться ім'я твоє!.....	92

Війна на порозі.....	92
Життя прожити – не поле перейти.....	93
Казка про сучасність.....	94
Істина.....	95
Іноді по радіо читають.....	95
Игорь.....	97
Зав'яла Україна.....	98
Час.....	99
Прохання.....	100
Подільський краю мій.....	101
Хмаринка.....	102
Не даруй мені.....	103
Літні спостереження.....	104
Шановні друзі.....	105
Минуле.....	106
Геолог.....	107
Я без вагань полетіла б за тобою.....	108
Синам.....	109
Дивлюсь я на небо.....	110
Якби з лиця Землі зник ханжа.....	111
На краю села в вишневім саду.....	112
Малиновий звін.....	113
Самотність.....	114
У вечірнім гаї.....	115

Передмова

Свій перший збірник поезій «Народ мій є, народ мій вічно буде!» Тетяна Миколаївна видала у 2000 році.

Необхідність писати вірші прийшла до неї нежданно-негаданно після важкої операції, яку вона перенесла у 1997 році на семидесятому році життя.

Свою душу вона вкладає у римовані рядки і її душа буде жити у цих маленьких книжечках.

Вона народилася 16 лютого 1927 року, в старовинному селищі Грицеві, яку омиває річка Хомора, яка впадає у ріку Случ, а ріка Случ у ріку Горинь, ріка Горинь у Припять і Дніпро.

І як маленька річка вливається у велику повноводну ріку, так і слово Тетяни Миколаївни вливається у повноводне русло поезії України. У її віршах багато русизмів. І при редагуванні збірника далеко не всі русизми можна було замінити. Адже із пісні слів не викинеш. Так говорять на Поділлі, така мова народу. І її потрібно приймати такою, яка є в даний час. Мову потрібно старанно шліфувати. І Тетяні Миколаївні необхідно обзавестись російсько-українським словником з тим, щоб її слово було витонченим, вишуканим, і разом з тим доступним широкому колу читачів.

Тетяна Миколаївна закінчувала педагогічний інститут зразу після війни у місті Кременці. З тих часів у неї різко негативне ставлення було до місцевих жителів, яких вона називала бендерівцями. Адже вона була свідком вбивств багатьох вчителів, які приїхали зі східної України нести дітям світ науки.

Та пройшов час. І внуки бендерівців, які вчилися у Рівненському технічному університеті редагують, набирають на комп'ютері, макетують і видають її перший збірник віршів. Після цього вона сильно замислилась і, мабуть, ніколи не буде говорити слово – бендерівці.

Якось вона сказала про свого старшого сина Руслана, що він – “пусте місце”, бо він не може дістати безплатно товчі поросяттям, привезти машину вугілля, машину дров. Всі господарчі роботи матері виконував молодший син Ігор, який працював начальником відділу у міліції.

Але Руслан кожного літа рубав машину дров, копав картошку і виконував всю фізичну працю, коли приїздив у відпустку. Він видав перший збірник і готовий до видачі другий.

Так що Руслан родив матінку поетесою.

Як говорять, хто на що вчився.

Коли репресували батька Тетяни Миколаївни, вона маленькою дівчинкою жила у Чернігові у дяді Зелінського, який працював

завідувачем кафедри і був професором у педагогічному інституті. Земля, на якій живе людина впливає на її життя. Видно, був у Вседержителя план, щоб другий збірник віршів вийшов у Чернігові. Частково редагувався він у квартирі, що знаходиться над «Будинком книги», де Тетяна Миколаївна отримала квартиру.

І нехай Тетяна Миколаївна пише, вдосконалює свої вірші і нехай Всевишній її ще довго тримає на цьому білому світі.

Син Руслан – доцент, кандидат технічних наук.

Вальс

На танцмайданчиках,
В парках і в лузі
Вальс оцінили
Всі по заслугі.

На балах і вечірках,
У палацах і хижинах,
З любові причини і так,
У вальсах кружляли у всіх краях.

Вальс дарував любов, насолоду
Вночі, вдень, навіть в негоду.
Він настрій підносив, дарував всім любов,
Мелодія ніжна, чарував всіх знов і знов.

Та раптом звук танго заповнив ефір,
Веселий фокстрот усіх покоровив.
Вальс поступово став відмирати,
Стали танго і фокстроти всі танцювати.

Танці нові всім полюбились,
Через моря, океани всюду котились.
Та час швидко дуже біжить
З ним танець змінюється вмить.

Прийшло і фокстроту позиції здать,
В новім тисячолітті не танцюють ніяк,-
Ногами товчуть, махають руками,
Як козли скачуть, закидають ногами.

Як скажені б'ються в підлогу,
Хто більше трясеться,- оплески тому в нагороду.
Цікаво - що ж далі придумає людство,
Якесь неподобство, або просто паскудство.

Сьогодні танцюють, танець первісних людей, -
Ні краси, ні моралі, ні власних ідей.
О, як збідніла людини мораль!
Танець дикунів танцюють на жаль.
Біле, народне, високе все відмирає,
Що ж попереду всіх нас чекає?

Коли родилось почуття

Коли родилось почуття,
Порою серце залива печаль.
На нічне небо подивись
Віднесе воно тебе у мрійну даль.

У мріях попливеш
Під звуки вальса «Венський ліс».
Ті звуки наче хвилі
Кохання в серці ніс.

Кружляй у вальсі енергійно
І до партнера пригорнись,
На хвилі цій завжди щасливій
Лети вперед не оглянись.

Залиш позаду пересуд
На хвилях вальсу лети вперед,
Лиш вік один, як чарівник
Любов дарує, радість і не вред.

Хвилі вальсу сколихнули
Усе твоє єство,
Хай вічно вальс живе
Кохання і вальс злилось в одно.

Кружляйте всі у вальсі,
Він вічно буде жить.
Пізнайте радість і любов,
Хоч в ту щасливу мить!

В столичнім переході

В центрі міста на Хрещатику
Безконечно народ кудись спішив,
Розкішно вдягнені, або зіваки;
Хмарилось, і дощик моросив.

А в напівтемному, сирім підземнім переході
Понуро рухався народ,
Швидше б вийти на поверхню, -
Боялись несподіваних пригод.

І раптом ніжно заспівали
Два дитячих голоска,
Немов два ангела злетіли
І полилась тут пісня ця.

Вони співали неземними голосами,
Співали дружно і печально;
Їх пісня до серця проникала,
Хвилювала, сльози викликала.

Перехожі зупинились, на ангелочків задивились,
А то був братик і сестра.
Бліді, худі, з ясними оченятами,
А перед ними тарілочка пуста.

Ці неземні голосочки
Душу на шматки рвали,
Сльози котилися самі,
Перехожі зачаровані всі тут стояли.

Дивились голодними очима,
Викликали співчуття,
Чи кине хтось копійку,
Чи куплять сьогодні хоч хлібця.

Батьки не мають їх роботи,
А голод дуже дошкуляє,
Тому вони ідуть на заробітки,
Хоч так на хлібець заробляють.

Співали довго, потомились,
Зголоду голова вже закрутилась,-
А в тарілці так мало копійок:
Мабуть і сьогодні голодний буде їм пайок.

Старий воїн, інвалід
Глянув на зморених діток.
Сльози покотились у старого
Я чотири роки воював за Батьківщину, за народ

А ви в злидні ввергли весь народ!
Хто ж вам право дав?
Ще розплата вам прийде,
Але видно час ще не настав!

В нас тепер така держава,
Що в народі все забрала.
І щоб якимось виживати
Мусять дошкільнята працювати.

В диких звірів лісових
Справедливіші закони,
І не жди народі мій
Від мафії оборони!

Кидало і било життя

Кидало і било
Життя зі всіх сторін,
Ганяло по всіх усядах
Наче водогін.

Як духу вистачало,-
Вистоять тоді, як ні -
Покірно покоритись
Перепетіям долі.

За що мене карасш,
Чим я так прогрішив?
Мабуть за те,
Що справедливо, чесно жив!

Музыка

Музыка гипнозом обладает,
Это повторяется с века в век -
С тех пор, когда Господом Богом
Был создан человек.

Музыка душу очищает,
Помогает горести пережить;
Возвышает,
В идеальный мир возносит
Искренне дружить, любить.

На волнах музыки извечно
Любовью полон человек.
Он познаёт таинство неба
И это повторяется с века в век.

В природе музыка бессмертна,
И нетленна, как солнца луч,
Когда заполнит твою душу,
Ты счастье ощущаешь вдруг.

Игорьку на Чукотку

Дорогой сынок, с Новым Годом,
С Рождеством Христовым поздравляю!
Когда получишь письмо, не знаю;
Может к маю и к весне
Весточка дойдёт к тебе.

У вас ведь вьюги и нелётная погода,
В море может снести с самого порога.
Дорогой сынок, -
Хочется тебе от всего сердца пожелать
Быть здоровым, не болеть, не унывать.

Успехов во всех твоих делах,
До генерала дослужиться как – никак;
Но главный мой завет такой:
Что б при полном здравии вернулся ты домой.

Стареешь ты, хватит уже служить
Можно на гражданке отдохнуть, побыть.
С Божьей помощью и здесь дело ты найдёшь,
Заработаешь на хлеб, не пропадёшь.

Я, сынок, молюсь ведь за тебя,
Опора, поддержка, радость моя!
И от смерти меня ты спас,
Подкармливаешь каждый раз.

За добрые поступки, за милосердные дела
Бог воздаст тебе с полна!
Не думалось мне когда-то – нет,
Что стану нищей на склоне лет.

Ведь сорок лет работала, трудилась,
И в нашем государстве до нищеты добилась.
А Бог меня как птичку держит,
Накормит, согреет и утешит.

Всё хорошо, сынок, в меня,
Молю лишь Бога за тебя,
Сынок, - ещё одно хочу просить
С братом (Русланом) дружно, мирно жить.

Размолвки, ссоры – искушение сатаны,
А мы ведь господе верны;
И до последнего дыхания веру мы должны беречь, -
В этом наша сила, духовный наш завет.

Благодаря тебе в квартире всегда тепло, -
Вы здоровы и мне хорошо!
Танечка редко мне звонит,
Гранит науки ей нужно покорить.

Умница она и красавица такая,
Воздыхателей полно, внимания не обращает:
Видно не судьба.
Выберет когда придёт пора,

Руслан приезжал, крепко постарел,
В науке весь, таков его удел!
Молю Всевышнего, чтоб удачно защитил,
Плодами трудов своих вознаградил.

Когда защита будет – сообщу,
Чтоб ты пожелал успеха брату своему.
Вот кажется и всё, поговорила,
О жизни нашей сообщила.

Сынок, дорогой целую, обнимаю
Благополучно возвратиться домой желаю.

Вогник

Якщо в тебе є завітна мрія,
І ти з вогником добиваєшся її,
Знай, вогник всіх начал начало
Тому сміливіше з вогником іди.

Всі труднощі і перешкоди
З вогником їх подолаєш ти!
Що здається недосяжним,
Ти зумієш досягти!

Хай над світом темрява,-
Вогник наш найкращий друг!
Сміливіше йди вперед,
Вогник не пускай із рук!

З труднощами почалось нове тисячоліття
Та й і в минулому нелегко було нам,-
А хто з вогником дружив,
Тому з горем пополам!

Не искушай меня

Не искушай меня,
Не надо угрожать и льстить.
Дай мне понять, забудь
Не надо ни о чём молить.

Я не люблю тебя
И даже презираю,
Дороги наши разошлись
Я встречу эту проклинаяю.

Зачем ты ищешь встреч?
Зачем мне ранишь душу?
Забудь меня, забудь,
Как съеденную грушу.

Не искушай меня
Ни славой, ни деньгами,
Я не люблю тебя
Зияет пропасть между нами!

Зерно

В час розкопок гробниць
Найшли зерно в глинянім посуді,
Неначе ждало тут воно
Поки його дістануть люди.

Тисячоліття пролежало воно,
Сплячка його накрепко звалила.
Баюкала у темряві і спокої
Поки людина промінчик сонця не пустила.

І ось молоденька лаборантка
Посіяла у грядочці зерно.
Дощик примочив, сонечко пригріло
І заворушилося воно.

Зійшло з землі стручком зеленим,
Устремилось у небесну вись;
Почало колосочок викидати,
Друже, сам ти подивись!

Світ замер в здивуванні,-
Як вічність тягнулась до життя.
І перед тим, хто жив хоть мить,
Побачив сонце, попив вологи –
На білім світі буде жить.

* * *

Плащ без гудзиків, надірвана пола.
Та ти ж завжди ходиш така,
Постійний клієнт в барах, ресторанах,
Ти цілуєшся з всіма.

Стида не маєш, як свиня,
Ось і відповідь моя,-
Непорозуміння.

Скажеш... світило також плями має,-
Чому на мене він нарікає.
І гарна і стан прекрасний маю
Очі гарні голубі, багато пісень знаю,

Чому ж до мене щастя не приходить?
Він насміхається і десь відходить.
Аж тут сорока, почувши сповідь ту
Заскрекотала."Я тобі скажу"!

"Ти гарна і струнка,
грубіянка, язиката і дурна!
Тебе батьки погано вчили,
Ти, що хотіла, - те робила,
Де хотіла там ходила.

В люстро уважно як ти глянеш,
Там все зрозумієш і пізнаєш.
Чому тебе гарні хлопці обходять,
Лише волоцюги дружбу водять

Ти ж розкрашена, як різдвяна цяцька,
Кругом очей зелені окуляри, немов машини фари,
Червоні щоки, губи білі, безкровні стали,
Завжди розтріпана голова."

Курсанты Киевского артиллерийского училища приняли первый бой под Фастовом. Новоиспечённый лейтенант Литнарвич Николай Иванович получил боевое крещение там. Позже сражался с японцами. С войны привёз три реликвии – меч самурая, японский штык и флягу самурая. В боевой планшетке комбата я нашёл этот стих.

Память

Май 45, заканчивалась война,
Солдаты от войны устали,
А в октябре их погрузили
И на японцев послали.

После разгрома самураев
Домой пришёл комбат,-
С седою головою
И с памятью всех атак.

Он часто вздрагивал ночью,
Команды хрипло подавал:
“Огонь, огонь, снарядов не жалеть”!
И высоту с гаубицей занимал

Он жил у памяти в плену,
Она не давала ему покоя.
Две войны крушил врага
До самого отбоя.

Пять лет в огне, в дыму,
Терял друзей не погибая
Воевал за свой народ, за свою страну,
Часто засыпал в окопах стоя.

Да, нелегко пришлось отцам и дедам
5 лет с автоматом на груди шагая,
крушить врага на море, суше, в небесах.
Не зря её “Священной” называют.

Хоть полвека уже прошло,
Зажить успели раны
А память приходит всё равно,
Не спят порою ветераны...

А после смерти воина-отца,
Сыновья нашли на армейской книжке
С военных лет хранился стих
Написан наспех на обложке.

“Я помню маньчжурский поход,
степные, туманные дали.
Заветное слово “Вперёд!”
Сказал нам товарищ Сталин

Его вдохновенный призыв
Подхвачен был в громе орудий.
Аргунь за плечами, в прорыв
Рванулись машины и люди!

Чем дальше тем крепче удар,
И вот окружён и отрезан
Надежда японцев Хайлар,
Одетый в бетон и железо.

Хайлар! Это здесь не стихал
Огонь артиллерии нашей
Неделю советский металл
Крушил укрепления вражьи.

Неделю в дыму и пыли
Шёл бой перед каждой высоткой.
Огонь батареи вели
По дотам прямою наводкой.

Снаряды крушили бетон,
Открыли пути для пехоты.
Был гарью закрыт небосклон
И пали японские доты.

Орудиям русским хвала!
Бойцам артиллерии слава!
Геройские дни и дела
Запомнит родная держава”.

Если дыханье пламенем войны,
Дела отцов нельзя забыть;
Родины верные сыны
Готовы подвиг повторить.

* * *

Слава, слава, слава,
Слава Всевышнему и небесам
За жизнь, за солнце и за день,
За всё что дал он нам!

Я славлю всюду и преклоняюсь,
Образ Господа в сердце берегу.
С первыми лучами ему хвалу возносит все живое,
А я к стопам его сердце приклоню.

И если грянет гром,
И молнии расколют весь эфир,
Я воинство христово соберу
И не позволю злему править пир.

* * *

Гарний вечір, осінь золота,-
Я з подругою погулять пішла,
Подихать перед сном повітрям свіжим:
“Давай парком весь рік цей зріжем”.
І так вийшли до будинку школяра,
А там висить об’ява ось яка:
“Сьогодні відбудеться дискотека”.
Все зрозуміло, молодь розважиться.
Заглянули і ми туди,
Як розважаються тепер, не так як ми.
Колись у нас кружляли вальси,
Творчі вечори, хор, пісні і нюанси,
Фокстроти, танго поважали.
Гарно, культурно танцювали.
І нам хотілось побачити і почуть,
Що ж змінилось за цей час тут.
В залі, кімнатах всі вдягнені в шапках,
Цигара в багатьох димить в зубах,
Є групки п’яних школярів;
Дівчат скубуть, хто як хотів.
Ось і музика заграла:
Зал сколихнувся для начала,
А після танцювать пішли –
Ногами лиш товкли.
Зрідка махали і руками,
В ритм пісні били каблуками.
Так весь вечір товчуть ногами,
Неначі дикарі з якоїсь дикомані.
Це переймають американську моду і мораль,
Що учить телевізор всім на жаль.
Страшно уявить, що станеться у нас
Якщо такою нормою стане життя і джаз.

Осінні протиріччя

Холодом дихнули небеса,
Стоять оголені ліса:
На кущах, ані листочка,
Калини китиці, як замерзлі кульочки .
В гаях покошені вже трави
Насторожено зиму чекали.
Ні слова про ніжність, про любов –
Притуши в собі розбурханий вогонь,
Хай тліє він аж до весни,
Пробудишся з природою і ти.
А зараз хай дрімає вічність непорочна,
Хай всіх заколише ця сила мощна.
Присядь зі мною на камінь польовий:
Цьому граніту міліони років, він старий,
Німий це свідок багатьох подій.
Та таємниці всі ховає,
Хоч багато пережив і знає.
Дай руку, пригорнись.
Не хмур чоло і не журись.
Ми ж діти короткоплинного життя,
Хай вічність подрімає,
А в нас вирує кров уся;
Нам кожна хвилина дорога.
Глянь на небо – он зірка впала,
Ти бажання загадала?
А може то Ангел спустився,
Щоб кращий світ зробився.

Кохання

Сонце заходить, а місяць сходить,
Соловейко співає в саду.
Жди мене милий, коханий, єдиний,-
Я швидко до тебе прийду.

Пригорни мене, серденько,
міцно до себе;
Я руками тебе обів'ю:
Ти моя доля, ти моя радість,-
Я безмірно тебе так люблю.

О, кохання, що робиш
зі мною!
Я розум втрачаю і волю,
О, Боже, Тебе я благаю,
Пошли мені щасливу долю.

Виховай душу

Якщо ти хочеш добру душу мати –
Ти мусиш сам її плекати.
Роби усім, усім добро,-
Душі аукнеться воно.

Якщо хочеш чесну душу мати,
Не дозволяй їй пустувати –
А ні красти ні брехати,-
Честь всім віддавати.

Якщо хочеш трудящу душу мати,
Заставляй її щоденно працювати –
Не товкти у ступі воду,
Не шукать легкого броду.

А щоб жити у достатку і добрі,
Хай працює вдень і вночі.
Не вельможная цариця –
Хай вночі і вдень трудиться!

Щоб жилось по-людські добре
Труд і Богові угодний.
Тому душі весь вік потрібно працювати,
Від людей пошану будеш мати.

Земле-землице

Земле, землице,
Дай мені силу свою.
Я до тебе залюбки руки
Свої прикладу.

Земле, землице,
Заспівай пісню свою.
Я закохаюсь в неї,
У веселу й сумну.

Земле, землице,
Як скрапить тебе весняний дощик,
Ти розквітнеш забуєш,
Як майський квітник.

Земле, землице,
Тобі я вклоняюсь.
Ти грішна така і свята
Останки сховаєш і даєш всім життя.

Земле, землице,
Ти сонячні промені п'єш,
Багатство своє небувале
Ти щедро людині даєш.

Як руки прикласти,
Тебе обласкати –
Ти щедро віддачу даєш
І служиш людині без меж.

Завещание сынам

Пусть будет добрым день грядущий,
Пусть сгинет зло, исчезнет тьма!
А я желаю вам ежедневно
Здоровья, благополучия, добра.

Хочу хоть мысленно над вами
Ауру защиты сотворить.
Разбить преграды, здоровье укрепить,
Открыть пути к успеху и смиренью.

Разбудить дух бодрости и вдохновенья,
Молю за вас Господа я ежедневно
Простить грехи вам милосердно.
Сыны, сыночки дорогие,

Моя вы радость, помощь на склоне лет,-
Добрее лучше вас на свете нет.
Не забывайте, что я вам завещала:
Дружить, дружить, поддерживать друг друга для начала.

В любви и дружбе ваша сила,
Дабы нечистая вас не искусила.
За дружбу, за любовь Бог дни ваши продлит,
Крепость духа даст, как монолит.

Не поддавайтесь искушенью зла,
Пусть душа ваша будет Господу верна.
Могилкам родителей с уважением поклонитесь,
А в трудные минуты к Богу обратитесь.

За 40 лет честного, тяжёлого труда
Я не скопила ни денег ни добра.
Поэтому завещаю лишь мудрые слова:
Пусть мудрость будет вам денег дороже,
И в старости вас посетит всё то, что сеял ты пригоже.
Пусть мир, благополучие с вами поселится,
И светит вам Господняя десница!

Лист колезі Вірі Михайлівні Чиж.

День добрий,
Старий мій вірний друже,
Не тужи безмірно дуже.
Згадаймо краще молодість свою,
Ми разом йшли в трудовім строю.

Тоді ми, за щасливі хвилини
Сльозми не раз платили.
Хоч труднощі були,
Але життя прекрасна штука,-
Здобули досвід, це ж мудрості наука.

Життя пізнали зі всіх сторін,
Нас кидало і гнало наче водогін.
На очах у нас могутня імперія розвалилась,
Осколки краху того нам дістались
А найстрашніше, що загинула мораль
Завіщана нам Богом,
І край став розореним, убогим.

Та й ми вже надто постаріли
Хоч маємо мудрість, не маємо сили.
А старих ніхто не любить,-
Навіть вітер, і той не приголубить.
Але я щиро вдячна Богу одному,
Що себе обхожу, нікого не турбую,
Бачу, чую і живу!

Щоб не лежать, а вмерти на ходу,
Хоч в мене дуже добрі діти,
Не можу Бога я гнівити!
Та не хочу нікому заважати,
Обіду важкую пізнати.

Лікуйсь, кріпись мій друже,
Живем же ми в цікаві часи дуже.
Цікаво, що далі статись може,
Зло чи добро тут перемаже?

Уяви, - ми свідки подій тих стали,
Жива історія, що ми переживали!
Рушилась могутня імперія на очах у нас,
Без крові в мирний час.

І на обломках могутньої держави
Ми суверенність жадану придбали.
Та не можемо дати ради,-
Відчайдушно пруться всі до влади.

10 років між собою інтригують,
а народи всі бідують!
Ох і хочеться до того ще дожити,
Коли краще буде жити!

Коли Бог почне карати і врозумляти,
І людьми не будуть торгувати!
Для цього варто ще пожити,
Росою по травичці походити! Попити водиці з джерела,
Молити Бога, щоб дітям краща доленька була.

Кінчаю, не смійтесь з моєї писанини –
Це зов душі в спокійній хвилини
Хай Бог опікується Вами, береже,
А душа спокій хай найде.
Хай Микола Чудотворець чудо совершить
Дасть бодрість духа, ісцелить.

Роздуми

Безсонна ніч довга, довга,
Пітьма залила все довкола,
Вечірня зірка у віконце заглядає
Думки сумні таємничо повиває.

Душі в цім світі спокою немає –
До чого так прагнули так жадали,
Боролись, надію мали –
І так нежданно , здійснилось, прийшла свобода
Та невтішна, гірка для народу свобода.

Долі кращої народ весь сподівався
За довгих 10 років, розрухи смерч дістався,
Як птах безсило крильця складає,
Потріпається, побореться і помирає.
Чому моїй Вітчизні, така дісталась доля?
Навіщо така химерна злая доля?

Чому не можуть в нас як інші народи
Дійти до справедливості і згоди?
Чому обранці народу себе так виділяють,
Народ нізащо мають.

10 років бродіння це триває,-
десять років толку ніде , ні в чому, ніякого не має.
Коли ж настане вже кінець,
І переможе Богом даний обранець?
Тоді прийде і смуті вже кінець,
І воцариться справедливості вінець!

Пригода

Наш місцевий голова
Хотів начальству догодити,
І для цього вліз у став
Раків наловити.

Всунув руку у печеру
І шукав там рака.
Щось за пальця ухопило
Вкусило до крові неборака.

Заволав бідняга він
На цілу округу,
А як висмикнув руку
Забігав по кругу.

А щоб тії раки
В ставу поздихали,
Були б окаянні
Палець відірвали!

Печаль і радість

Радуйся, радуйся,
Що тобі повезло.
Хтось скаже щасливчик,-
Ворогам всім назло.

Пролетіла як ехо
Радість моя,
Відлуння лишилось
На все життя.

Печаль і радість
Завжди рядом стоять,
Від печалі до радості
Рукою подать.

Наче лист із дерев
Восени опадає,
Так радість і печаль
Один другого міняє.

Життя з кимось одним
Ніколи не буває,
Один одного
Завжди міняє.

Потрібно оптимістом бути
Гнати від себе печаль,
Силою волі все подолати,
І миритись з тим, що є, на жаль.

* * *

І не пише і не звонить
Внученька моя,
Видно дуже занята.
То учоба, то амурнії діла,
Те і друге уваги потребує,
А все інше хай її і не турбує.

Новий українець

Всесильної фірми президент і депутат
На обід індика зажадав.
Зразу ж наказ дав,
Щоб негайно доставили індика,-
Це задача не велика.
Холуї розіслали у всі боки накази.
Негайно, індика – по заказу,
А провінція покірною була
Доставили індиків всі по два.
Так то так, але ж його потрібно
Рубати, скубти, щеняти і пекти.
Клопоту біля них ще днів на три,
А що ж сьогодні подавати,
Чим індика замінити?
Тут холуї найшовся швидко
Дамо телятину молоденьку і не буде видно,
А з спеціями він не розбере,-
Нам обман зійде.
А як пан сів за стіл, зразу об'явив:
Хочу я з індика лапу
Не хочу груднину я жувати;
Ой лишенько, що ж його казати.
А холуї знов виступає:
Цей індик лап не має.
Лапи втратив з лисом на війні,
А туловище це індиче –
Що ж ви холуї прокляті
Не могли з ногами індика достати.
Так всесильний депутат
з'їв телятину без лап.
Хай всі запам'ятають,
Що холуї панів добре надувають!
Хоть платню за це добрячу мають
При нагоді можуть і продати,
Ще більші гроші взяти.

Летопись

Медленно ложились на бумагу
Буквы и слова,
Вспоминались битвы и победы –
Летопись творилась на века.

Плакали безутешные вдовицы
И сиротки с Божьей помощью росли,
Нахмурив брови подлинно и правдиво
Летописцы постигали горькие азы.

Каждый век знал взлёты и паденья,
Рассветы бурные были.
Совершив против народа преступленье,
Крушились, падали империи в пыли.

Небо отнимало ум и силу,
Казнило властелинов за попранный народ.
И на развалинах держав могучих
Новое поколение растёт.

Так было от создання мира –
Об этом летопись гласит!
В любви сокрыта сила,
А доброту никто не победит!

Не надо сокрушаться прошлым,
Сейчас делай всем добро.
В народе непревзойдённая сила,
Только добру процветание дано!

Душа дитяча

Чудова ти душа дитяча,
Коли смієшся, навіть плачеш.
Дитина спокійно спить,
Душа її по бездонному небу летить.
В небі нічному на зірку подібна,
Пламеніє, іскриться доброта її ніжна;
Залетить у космічні глибини
Доброти її скарби засяють в певні хвилини.
Жалійте, шануйте дітей – вони не порочні
Хай прикладом будуть для вас наочним.

Внук Руслан
Деду Ивану посвящает

Жил – был один крестьянский сын

Суровое время настало,
И немец вошёл в село.
Мужчин в Грицеве не стало,
Другого и быть не могло.

И сходом села был избран
Старостой дед Иван
Для сведения счётов с фашизмом
Был Вседержителя план!

После изгнания немцев
В штрафной батальон попал
Для выяснения счётов
Дед Литнарович Иван.

И не был он коммунистом,
Не ведал других он стран,-
Для сведения счётов с фашизмом
Был Вседержителя план!

У штрафников расклад особый,-
Один за всех и все за одного.
Бой был неистово тяжёлый,
Но судьба выделяет его.

И не был он коммунистом,
Не ведал других он стран,-
Для сведения счётов с фашизмом
Был Вседержителя план!

Судьба ему шанс дала,
И был отчаянным дед Иван,
Немецкого генерала
Он в плен поймал!

И не был он коммунистом,
Не ведал других он стран,-
Для сведения счётов с фашизмом
Был Вседержителя план!

Тогда был дед переведён
У регулярные войска.
За храбрость награждён
Первым орденом славы пока.

И не был он коммунистом,
Не ведал других он стран,-
Для сведения счётов с фашизмом
Был Вседержителя план!

Домой героем возвратился,-
Полным кавалером орденов Славы.
После войны трудился
Бывший солдат бравый.

И есть в Грицеве могилка,
Тяжёлый дубовый крест на ней.
И будет выпита горилка
О памяти минувших дней.

Слезой роса на могилке упала,
Но был Вседержителя план!
Про тебя поведал миру
Твой внук Литнаревич Руслан!

Куля

Я кулю свою-голову
На плечах держу:
Нею мислю, бачу і творю.
Стою ж на земній кулі
В неї впираюся ногами,
По ній ходжу, так було віками.
А надо мною сонця куля
Світить, гріє наче жар,
Місяці, зорі також холоднії кулі,
Лиш вечором світяться вони.
На людину вони також впливають,
Та люди їх ще мало знають.
Моя голова працююва, нею створено усе,
Що їде, летить, і пливе.
Думку і слово на віддаль передає,-
Голова моя, як куля сонця,
Іскриться, створює науку у всіх сферах життя.
Зриває, будує, і підніме з небуття,
Що земля варта, без моєї голови
Горбиста куля, мертві простори куди не йди,-
Без дружби, емоцій, вірності, любові.
Моя голова, як міст між землею і сонцем:
Через мене проміньчик пройшов наче віконцем
Із землі до сонця все живе тягнеться знов,
Сонце дарує життя, щастя, любов.
Сонячний промінь, земелька свята
Мудрість, творчість, добро і зло дала,
Щоб людина скорбяща, любяща була,
Щоб по правді жила, робила добро
Це завіщано всім нам було.

Засипане снігом село

Засипане снігом село
Тихо дримає воно,
Світло виключають давно.
Вогник не світить у віконце,-
Зимою мало так сонця,
Довго пільма навкруги
Холод, темрява куди не піди.
Тихо в хатині блимає свічка
На дивані мурличе, вмивається кішка,
Наче знає що гості прибудуть,
Сини навідаються не забудуть.
Якщо не прийдуть,
То лист надішлють,
Своєю увагою не обійдуть.
Вітер протяжно надворі свистить
Мати за синів дума щомить.
Здоров`я благополуччя їм в Бога благає
Сама, жде виглядає.

Материнські думи

Снігом геть занесло
Українське село,-
Сильний мороз лютував
Вітрище дерева ламав.

В занесеній снігом хатині
Скорботно сидить понині
Під теплою грубкою мати
Журба не дає їй дрімати.

Як же синок мій в краї чужім,
Суворім, морознім, страшнім.
Бурани, негоди півночі зносить,
Гляне у віконце і Бога лиш просить.

В Комені вітер сильніш завиває
Тривога і смуток її обгортає:
“Синочку, рідненький до мене вернись,-
Синочку, Бог допоможе, крепись.”

Киця на лаві муркоче тихенько,
Сядь заспокойся старенькая кицько
Синок, за тебе завжди пам`ятає-
Вісточку дасть, привітає.

Буря затихне і сонце прогляне
Освітить, пригріє, морозець розтане.
Всевишній почує твої благання
Син твій вернеться май сподівання.

Не побивайсь ти старенька матусю,
Бо він має добрую, щирую душу.
Так у маленькім селі
Журилась старенька завжди собі.

Аж раптом у хаті звоник лунає:
Син із Чукотки матір вітає.

Матусю, рідненька себе бережи
Я гроші послав, що треба купи.

Матусю, не хворій, кріпись,
Мене ти додому діждись.
Я люблю тебе, так рідненька,-
Ти порада і мудрість моя, хоч старенька.

І цілую твої натружені руки
Кріпись, більше не буде розлуки.

Спить на ослоні мурчик старий

Спить на ослоні мурчик старий-
Поважний, спокійний такий
Він з господинею на пенсії вже,
Тому на полювання не завжди іде.
Навесні до сусідки Бейжі часом загляне,
Та завжди у неї когось застане,

І бійкою кінчиться, тікатиме гість;
То сам в перепалку попаде.
Якось вуха порвали, додому вже лізе, не йде.
І дуже пенсії бідолага жде.
Хазяйка купить сирку, молочка,
Вареничка зварить, дасть пиріжка.
Він любить добренько, щось попоїсти,
Поспати,- навіщо в халепу десь лізти.

В житті є неписані закони

В житті є неписані закони
Та людство їх свято береже:
Дружина найде собі другого,
А мати сина не найде.

Дружина швидко позабуде
З коханим втішиться вона.
Мати сина пам`ятає -
Життя б за сина віддала.

Дружина може зрадить,
Або вигоди шукає;
Мати сина береже
В біді лиш помагає.

Дерева всю ніч говорили в саду

Дерева всю ніч говорили в саду
Шептали листочками, кожен пригоду свою,
І місяць в хмарах топивсь на літу,
Зірки то зникали, то знов виринали.
Тіні згущались, щетинилась імла,
Десь грім прогримів як далека пальба.
Цвітучий, пахучий сад дожидався світанку

В нім соловей заспіває ще спозаранку.
Природа дрімала, бо вдень віддала
Все, що припливом місяць дарував і моря,
Всю енергію сонця – найближча зоря.
В ці хвилини на папір лягли нові слова
Зміст головний в них життя.

І звук недосяжний для слуху
Душі говорив про радість і муку,
Про вічність недосяжної імлі,
Про коварність і лукавість долі
Відчути жалкий приплив благодаті,
Або життя піднімать на диби.

Во ім`я жіноцтва усього
Як Джульетта любила Ромео,
Таких тисячі їх сердець
Колись згасне вогонь і настане кінець.

Поскільки людина народжена від плоті,
Все життя в труді і заботі.
Приучай себе до своєї судьби,
Не ремствуй, іди.
Судьбу не обманеш, вона вибір дає, -
Сам вибирай добре чи зле.
В доброму треба боротись, трудитись,
Не раз знемагати.

А в злому – душу за радість продати
Вітерець обласкав обличчя, плечі мої
І вернеться все накруги свої.
Так повториться вічність життя
Покірно встає із сцен небуття.

Новоспечений буржуй

Новоспечений буржуй
Міліончиків накрив,
І подумав бідолога,
Що вже в рай попав.

Що задумає все має-
Все заморське вибирає,-
В роскоші кінця не має,-
Високо пику задирає.

Народ, мені він не рівня,
Ця темна, нища голитьба.
Тепер мені з ним не водиться,
З рівними дружить годиться.

Як не як – я депутат,
Недоторканість маю,
В державі вище місце я займаю,-
Сам собі ціну я знаю.

Я особа, я персона!
А з народом – для фасона,
Щоб на новий срок обрали
Кабінет найголовніший дали.
Я ж бо вмю главувати,
Знаю, як грошенята добувати!
Ніхто не засік мене і не засіче,
Буде так, як я захочу все.
І надіється буржуй,
Що кара його мине.

Бідна держава, де хват і раб,-
Несправедливий буде лад.
Хват престол захопив,
Раб в ніщеті свій вік прожив.
А небом вибраний поет,співець
Мовчить – бачить кінець.
Слабак, боїться помсти і насмішки
Не хоче з сильним на рожон лізти,
Скоривсь як раб, гордості не має,
Кмітливий з боку лиш спостерігає,

Як агонія всіх обіймає.
Одні рвуться до влади, казни,
Раби ледь виживають в імлі.
Кажуть всьому буває кінець,
Доброму і поганому настане вінець.
Коли ж звершиться це в нас
І народ як співець подасть свій глас?

Комусь

Комусь надоїло життя,-
“Нащо на світі живу я?”
Але землянам жить не надоїло,
Навіть пчїлка зранку береться за діло.
Пташина співає, комашок збирає,
Навіть метелик і той життя прославляє.
Кому надоїло життя?
Питає спокійно земля.
Я трудитися хочу, хай колос росте,
Хто руки приклав, хай урожай той збере.
Хай фрукти дозріють і виноград,
Хай на лугах трави шумлять,
Хай сонце світить, радує день
А планета співає безліч пісень.
Землянам не надоїло життя
Розум і труд все покорять
Вертись, вертись планета моя,
Цвіти процвітай благодатна земля.
Вертай все на круги своя.
Хай буяє на нашій планеті вічне життя.
Хай згине війна,-
Землянам не потрібна вона.
Хай на планеті мир запанує,
Хай кожний кохання і дружбу відчує.

Прихід весни

Я з вдячністю новий день зустрічаю,
 Віват природо, я тебе кохаю!
 Вже сонечко високо, пробудись!
 З гори струмок он біжить,
 Біжить і пісеньку співає.
 Жінок усіх з 8 березня вітає,
 Здоров'я, щастя всім бажає.
 Щоб завжди, всюди усміхались,
 Успіх мали і кохались.
 Щоб берегинями вірними були,
 Не знали горя і біди.
 Як проліски голівки підняли,
 Жінкам вітання шлють з приходом весни.
 Щоб чародій наш – ранняя весна
 Щастя, радість, кохання жіноцтву принесла.

Лісові проблеми

Затужили мешканці лісові
 Колись в їх краях порядочки були.
 Сіна стіжки стояли,
 Їх не стріляли не задирали.
 Свині вільно жолуді збирали.
 Скрізь був спокій і свобода,
 Вільно дихала природа.
 А тепер в нашій затишній ліску
 Розбій чиниться на біду.
 Щоденно звірів хтось нищив, заривав,
 Нікому спокою не давав.
 Вепр старий став звірів закликати
 Зібратись всім, голову обрати,
 Щоб було кому їх захищати.
 Ось і зібрались звірі на пораду,
 Як їм захищатись від нападу,
 Ведмідь як найсильніший себе головою оголосив,
 Вовка і лисицю замісниками зробив.
 Вовк щоб над непослухами розправу вів,
 А лисиця доносчиком була,
 Висліжувала всіх і вся.

А я як голова маю всі права-
Слухатись мене потрібно безвідмовно,
Що звелю виконувать безприкословно.
Та не дивлячись на орган дійовий,
В лісі як раніш панував грабіж, розбій:
Нищили всіх і все
Толку вже ніхто не добере.
Маленька пчїлка все збагнула до чиста
Голосно задзичала і звірам розповіла:
Вас ніхто не захистить-
Самому потрібно це робить.
Пчоли звірів научили
І урок самооборони дали,
Як права і справедливість самому треба захищати,
Від когось захисту не чекати.
Якось ясним днем ведмедю меду забажалось:
З цього все й почалось.
Медвідь найшов бджолине дупло:
“Ось мені як повезло!”
І почав на дуба лізти,
Дуже хотїлось меду з’їсти.
Сторожеві бджїлки оголосили тривогу:
Почали всі злітатись на підмогу,
І великий бджолиний рїй
Медведю голову обсів.
Із дзижжанням всі його кусали,
В очі, носа в вуха залїзали.
З диким ревом ведмїдь звалився,
Землю дер по траві котився.
А бджоли все нові прилітали
І дуже боляче в голову кусали.
Знепритомнів бідолаха, головуючий невдаха.
Він подумав, що недоторканість і владу має-
Творити може все, що забажає.
Такий порядок він демократичним називає.
Та дикі бджоли все змінили:
Звірів всіх навчили,
Як захищати свої свободи,
Щоб вільно жили звірі і народи!
Хоч владу і захопили найсильніші,
Та об’єднавшись бідні і малі стали непереможні.
Отож якщо громадою всією навалитись,
Сильних можна повалити, свого успіху добитись.

Тоді припиниться грабіж, розбій,-
А ти сам себе обстій!

Зневіра

Якось сусідка спиталася мене:
“ Ти віриш, що країна наша розцвіте?”
Я десять років вірила у це,
Та віра покидає вже мене.
Наслідки Чорнобиля не минають,
А ліки весь час дорожають.
Ціни на все, на все ростуть,
Так довго нам не потягнуть.
Послухай радіо одне
І страх візьме тебе,
Лиш всі боряться за владу,
Хоч не вміють дати раду.
Їх нажива спокушає,
Ненаказаність їм дозволяє
Наче східний страшний джин -
Зло чинить вдень і вночі
Поки на службі буде в них
Опричник і доносчик.
Ні радник із-за океана.
Ні ворожба і ні маг
Не допоможе побороти негаразди
Поки житиме жадність до наживи і рабський страх.
Страх живе в кожній знедоленій Долі
В кожному прожитому дні.
Убийте страх в собі
Поки вік вас не знищив.

Жалоба - скарга

Вельмишановний пане,
Селяни наші скаргу написали,
Щоб у 2000 році світло нам не виключали!
Бо і в забитому селі
Хочуть новини чути,
Що робиться у світі знати,
В курсі діла бути.
Як Лазаренки і Тимошенки
Край весь розкрадають,
Наші силушки і правосуддя
Дрімують, мір ніяких не приймають.
Що ж то за okazія така,
Що злодіїв не карають.
А ще й при верховній
Їх оберігають.
А ще хочеться нам
Президента запитати,
Нащо було референдумом
Народ підіймати?
Якщо до уваги не беруть,
За що народ проголосував,
Недоторканність і понині
З депутатів ніхто не зняв!
Верховну варто булоб потрусити,
Або краще зовсім розпустити.
В які двері не зайдеш-
Сидить півсотні ледачих,
Гроші гарненькі гребуть
І не знають за що.
Повидумували посад
Буває більше, як при “советах”,
А поспробуй щось добитись
Скажуть прямо “нету!”
Отож просим дуже вас
Скаргу нашу розберіть!
Виключайте скільки хочете
Лиш у 2002 році нам включать:
На 1 годину вісті всі почути,
Щоб і нам в селі забитім
В курсі діла бути!
А писала вам вся сільська громада,

Як по нищому живем-
Хай серцю буде відрада.
Скаргу нашу під сукно не покладете
Ми надію маємо,
Тому ходаків в столицю не посилаємо.
Ми селяни принципів і беручкі до діла,
Доб'ємось свого, хоч би ви і не хотіли.

На Хоморі

Берегами і долинами
Крізь густі лозняки
У Подільськiм пишнiм краї
Води Хомори тихої текли.
На воду верби похилились
Шептали ніжності свої,
Крушинки і лілії розцвітали
В теплі літні дні.
Повертаючись з зимівлі
На гніздів'я спішили лебеді,
На тихих левадах, густих очеретах
Найшли домівку літнюю собі.
Її величність скромная Хомора
В стократ пишалась тим,
Що десятки сімей лебединих
В неї найшли свій літній дім.
Подільський, цвітучий край
Став не лише моєю батьківщиною,
А гордих, величавих, ніжних,
Як піснею, став лебединою.
В розлогих луках
Цвітущих, буйних трав
Серйозний, могутній Случ
В обійми Хомору сам прийняв.
Вони злились одним потоком
Щоб скарб свій в море занести
Чинить добро, як Бог велів
Поїть південні степи.

Пам`яті Шевченкові

Нащадки глибоко вдячні Шевченкові
Вічно зелений вінок поклали,
Як полум`я червоне
Калину в нім вплітали.
І стиглі жовті колоски,
І хмаркою блакитні волошки,
І цвіт вишневий в голові,
Троянди ніжні запашні,
Жоржини і гвоздики променисті.
І чорнобривці, як дівочее намисто,
А крапельки роси на пелюстках
Сльозинками блищали на вінках
Скорботно бренили у серцях,
Цей пам`яті вінок ніколи не зів`яне
Нащадкам уроком доблесті вік стане.

Давайте після поділу

Давайте після поділу
 Не махати кулаками,
 А краще пригадати,
 Що єднало нас віками.

Які навали тут були –
 Мовчали німці і французи,
 Та сили нерівнії були,
 Тому і траплялися конфузи.

Загинули б у рабстві всі,
 Як би не кровнії брати –
 Нас завжди виручали –
 За нас голови поклали.

І в нас і за границею
 Стоять пам'ятники невінчаних талантів,
 Героїв, визволителів,
 Рядових і лейтенантів.

Чи маєм право ми забуть,
 Що наші судьби пов'язані з братами,
 Що в важкий, грізний час,
 Лише вони, жертвуючи собою, ідуть за нами,
 Не руйнують все,
 Що склалося віками,
 Кров свою проливали
 В одних могилах лежать українці і росіяни.

Краще келихи візьміть –
 Наповним їх вином.
 Любов і дружба Богові угодні
 Тоді все кінчиться добром.

За братство, за дружбу,
 За мертвих і живих!
 Хай квітне край слов'янський,
 А дружбу, збережим навек.

За процвітання!
 За щастя, радість всіх!
 Давайте вип'ємо, за мертвих,
 За здорові живих.

На узліссі у рові

На узліссі у рові
Валялась каска з війни.
Дві дірки світились,
Пулею, мабуть, пробиті вони.
    Навколо каски незабутки росли,
    Віночком скорботним були,
    Бо тут обірвалось молоде життя –
    Душа полетіла ввись в небуття.
Природа уміє пам`ять цю берегти,
Невинних, що в першій бою полягли
За свободу, за рівність, за волю
Пісень недоспівали, вкритих імлюю.

Невже посліпли всі

Невже посліпли всі,
Чи Бог розум відібрав,
Що швидко так забули,
Як захід нас воював і грабував.

Захід видивляється,
Ще де можна грабонуть.
Він нікому нічого не дасть –
І думать позабудь.

Наша доля на півночі і сході,
Там кровній брати;
Скривились, дадуть і виручать
Потрібно, кістьми ляжуть у борні.

Гоголя бояться

Гоголя бояться
Міняються часи,
Потреби всі міняються
Гоголями тепер не нуждаються.
Навіщо критику розводить
Видивлятись хто, що взяв
І куди відвозить.
Тепер все шито крито-
Без огласки робиться.
А хвалити всіх потрібно-
Тепер так водиться.
Ревізорів нам не треба,
Обійдемося без них.
А народ мовчить, як риба-
Йому не до втіх.
Ще тільки Гоголів і не хватало,
Щоб ревізорів до нас прислали,
А хлестакових вивели на чисту воду;
Держиморду показати всьому народу.
Він же начальничок чималий
Добчинський і Бобчинський донощики удалі.
Це ж велика птиця-
Його знає добре заграниця.
Нам би більш таких поетів,
Щоб нас лиш хвалили,
Що ми кращі за всіх
На весь світ трубили.

В нас бандуру поважали

В нас бандуру поважали,
Бандуристи нам співали:
Живу історію переповідали,
Які козаки, богатирі у нас були-
В народі шану здобули,
Ворога, загарбника лиш били,
Життя свого не щадили.
Один Богун чого був вартий,
То приклад мужності, і заповзятий.
А Хмельницький як ляхів громив-
Калиновського, Концепольського вщент розбив.
Ляхи тікали без оглядки,
Хрестились при одній лиш згадці:
За Україну рідну воювали
Свободу, волю здобували.
На жаль те плем'я вже перевелось,
Теперішнє за бакси продалось.
Тепер не дорожать країною народом,
Наживаються, стають закордонним збродом.
Це за хитрість велику рахують,
До народу, свого краю жалю не відчують.
Тепер по моді хочуть жити,
Грабувати, за народом не тужити
Народ потрібен лиш для того,
Щоб голос свій віддав за нього.
А вони між собою борються за владу,
Не дають країні ні толку, ні ладу.
Народ від їхнього правління
На грані вимирання- ціле покоління!
Ось які зміни стались в нашім краї-
Козаки перевелись, хіба хоч їх згадаєм.
Як демократію зробили,
За бакси всі заговорили.
А речі є такі й понині,
Що не купиш їх за золото і бакси сині.
Совість, честь, патріотизм, любов до краю,
Ціни на них не має.
Порядність також не продається,
Хоч дуже мало в житті таких знайдеться.
Ось так цивілізації повільні кроки
Породили всі пороки.

Доблість, відданість, патріотизм
Тепер пусті слова,
Лихварство, нажива перше місце зайняли!
О Боженько мій Боже,
Чому ж перевелись справжні патріоти?
Все і всі продаються
За долари і банкноти!
Видно цієї долі, ми всі заслужили,
Бо дуже, дуже нагрішили.
На те Твоя Господня воля
Щоб в нас була злиденна доля.
Але я вірю Ти Милосердний нас простиш
І кращу долю нам дасиш.
Та вірю я ще в те,
Що край наш розцвіте.
Що ми по Божому, ще будем жити-
Карати мафію, з сусідами дружити.
Що мудрим стане мій народ,
А при владі буде
Богом даний патріот.

Березень 2001р

З'їхалось в столицю
Начальство обласне.
Звітувать потрібно,
Як господарство в них іде.
Хліба мало так зібрали,
Бо не всі поля позасівали.
Невистачило насіння і солярки,
Бастують всі доярки.
Ферми розвалились, розікрали,
Зникла техніка, що мали.
На розвалинах ми сидимо
Де ж прибуток візьмемо ?
Дайте гроші все закупим,
Через років пару все окупим.
Десять років обіцяють,
А самі все розпродують.
Народ голодає, вимирає-
Надії більш не має.
Так нарада нічого не дала,
А УНСО прихильників підняла.
Тут біля пам'ятника Кобзаря
Побоїще вчинила:
Охоронців чим попало били
Так, як у 33-ому році німці
З Гітлером чинили-
Насильно владу захопили.
Бідний, бідний той народ,
Де до влади прийде такий зброд.

В старых “огоньках” прочла

В старых “огоньках” прочла с какой
Жестокостью были уничтожены все родные и
Близкие Блюхера, Тухачевского и т. п.
И написала по этому поводу.

Не бросай тень на живых,
Не отнимай честь у мертвых!
Время, как правосудие земных
Разоблачит жестокость, трусость, и по природе черствых.
Все свершившееся при закрытой двери
Глубоко в подвале и в глуши растрелы,
Время, эхом народу известит
И громко воспоеет пиит.
Никто не спрятал злодеяния,
Суд небес известит о деянии!
И правда польется ручейком-
Время, откроет все потом.
Довольствуйтесь тем что Бог дарит-
По правде нужно жить;
Не продавайте душу сатане.
Чужими слезами, кровью, скорбью
Не построиш храм себе.
Народ узнает- заклеит
Позором покроет и пиит;
За муки всех живых
И замученых тобою мертвых.

Побачення

На побачення прийшла
Молода дівчина,
А коханий запізнивсь
Яка ж то причина?
Якщо хочеш, щоб тебе
Пробачила скоро,
Поцілуй у щічку
Разів хоч із сорок.
Обрадувавсь юнак
Отакій от карі:
Цілував щічки, вушка
Оченьта карі.
Цілував, рахував,
Пригортав міцненько,
Та й рахунку загубив-
Моя ти миленька.
Чи пробачила мене?
-Несміло питає.
Не журись коханий-
Завтра дощитаєм.

Субсидії

Не збагнуть нікому досі,
Як в суверенній розвелосся:
Стільки нових кабінетів ,
Неіснуючих секретів,
В кожному повно штатних одиниць,-
Вже дійшло до небилиць .
Советів давно перещеголяли:
Одиниць і штатів тисячі наклепали-
Справно платять державникам платню,
Що ще можна , також потягну .
Ось ,наприклад, кабінет субсидій є
А що ж він кому дає?
Попробуй за пару гривень світло оплатити ,
За 25 гривень машину вуголька купити .
Машина коштує з привозкою 500,
А тобі дадуть за 25,
Скільки ще тобі збирають?
Пенсії на хліб лиш вистачає ,
Про паливо мови вже не має.
Але штат великий сидить,
В селі, районі, області,- Київ руководить.
Як би всього штату ту зарплату
Народу бідному роздати ,
То купили б паливо самі
І топили б в грубі і печі.
Але сотні були б не у діла,
Придумали так ,щоб держава платила.
Куди не заглянь
Адміністрація міста, району і області
Придумала штатів таких дочерта.
Ось в моєму малому селі
Ніде і ніщо не працює,
А в сільраді чотири бухгалтери щось рахує,-
Штат десять чоловік лиш існує.
Вас запитаю,чи не багато
Для малого села,щоб
З десятих чоловік сільрада була?
Роботяги щось пишуть,засідають,рішають,
А злодії крадуть ,плоти всі ломають.
Робочим будинки добротні побудували,
А з туалетів по дорогах,городах все розтікає.

Це новий порядок, закон на це має;
І топчуть ногами всі нечистоти
Дерева всихають, пропадають городи.
Минулись часи,коли порядки були,
Тепер все по новому і нові часи,
Що здужаєш – кради і неси.
Так шустрі капітал вже нажили,
А чесні – безробітні,голодні,
Честь, совість, патріотизм тепер вже не в моді
Тепер на виживання в нас йде
Злодій і шустрый місця під сонцем займе;
Чесні, совісні поступово вимирають,
Людяність,предків мораль з собою ховають.
Жаль ,жаль,що таке гарне село
До розрухи такої дійшло.

Синам

Дощ іде , я скучаю , холодно ,
На двір не виглядаю
За синами я скучаю .
Я думкою лину
Щоденно до вас ,
З вами в сні розмовляю
То посварю , то приголублю .
Пишаюся вами я повсякчас .
Якби мені немоцній на годинку
Хоч крила
Я б зразу до вас полетіла
Де топчете ряс , живе
Побачить своїми очима
Пригорнути до серця свого ,
Благословити вас на добро .
Синочки рідненькі ,
Якби мені крила ,
Я б миттю до вас залетіла .
Подивилась , де і як живе
З вами тихо погомонила .
Мені вже збиратись
Вас покидати .
Останні поради
Хочеться дати .
Душею і думкою
Я з вами завжди .
Та пора вже , пора
Мені від вас піти .
Без мене живіть , як я вас учила .
Дружіть між собою –
В цім ваша сила .
Хай чистеє небо ,
Хай сонечко буде усе .
Хай Бог вас береже
І з вами завжди живе .

* * *

Якось довідавсь начальник чималий ,
 Що алкоголь на зір впливає .
 Перелякавсь , що осліпнути може .
 Три дні не пив – був насторожі .
 Після подумав :
 “Я алкоголь той перехитрю –
 Заплющу очі і хильну !”
 Тепер частенько випиває :
 Заплющить очі і ковтає .

Родіться, пробудіться, Гоголі !

Родіться , пробудіться , Гоголі !
 Дух Гоголя , в молодих
 Вселись і веселись .
 З усмішкою ревизором стань ,
 Майбутньому принеси цю дань .
 В ефірі часто лунають
 Забутих творів імена .
 Шевченку шану віддали сповна .
 Але ні разу я не чула ,
 Щоб Гоголя в нас згадали ,
 Як належить земляку ,
 Пошану віддали і привітали .
 Бояться , щоб дух його не відродився
 І в молодь нашу не вселився .
 Щоб ревизори не з’явилися ,
 Як керують і грабують не подивилися .
 Щоб виводили їх на чисту воду ,
 Про темні діла не розповіли народу .
 Що держиморди у нас при портфелях ,
 Підтримку мають в західних сферах .
 Народ затуркують ще більш американськими бойовиками .
 Жаль , жаль , що гоголівський дух не з нами .
 Боже , поможи ,
 Нових гоголів пошли ,
 Щоб народ наш просвітили ,
 Всіх іуд розоблачили ,
 Щоб шахрайства припинили .

Нам би більше ревізорів ,
Зібрать картину правління їх узорів .
Всьому ж кінець буває ,
І мій народ прозріти має .
Терпець урветься накінець ,
Каральний дух – як справедливості вінець .

Життєвий шлях

Моя доля щедрим словом
Мене одарила ,
Сяк-так берегла ,
А іноді била .
З неба зір я не збирала ,
Покірно довірилась судьбі .
Радість і муку я зазнала ,
А Бога берегла в собі .
Тепер лиш я збагнула :
Від зрілості до старості – рукою подати
Треба не збитись
Вірний шлях обирати .
Молодість , зрілість
Осипляться , як лист .
А старість запитає
Про твій життєвий зміст .
Старість наче земний суддя –
Підсумує всі твої діла .
Получиш по заслугах ,
От історія яка .

Сучасне місто

В сяйві яскравому місто втопає .
 Все іскриться , світиться , сяє .
 Там енергію ніхто не економить ,
 Як належне сприймає .
 Обернись , на село подивись :
 Похмурі стоять хати ,
 Не блисне вогонь у вікні .
 На селянах економію роблять .
 На селянських плечах місту годять .
 Що станеться з сяйвом яскравим міським ,
 Коли знищать селян як таких ?
 Годувальника втрапиш , той сам пропадеш .
 Хлібця на тротуарі й при сяйві не найдеш .

* * *

Як вітер міняється
 В різну погоду ,
 Так в декого думка міняється
 В різну нагоду .
 Недавно поганим був , осоружним ,
 Розбещеним , незібраним , недружним ,
 Хвальком і ледачим , брехливим ,
 Дбав лиш за себе цнотливо .
 Та раптом змінилась нагода ,
 Змінилося все як погода :
 Розумником став , діловим ,
 Працьовитим , умілим , вольовим .
 Вірно все робить ,
 Толк всьому дає ,
 Молодець , умілець ,
 Дбає про все .
 І варто змінити чуть-чуть нагоду ,
 Зразу зміниться думка
 При всім чеснім народі .

* * *

Не вір улесливим речам –
Вони отруєні , це не бальзам .
Словами улесливими купляють ворога ,
Поплещуть язиком , а це недорого .
А тільки у довіру вийдуть ,
При нагоді вигідно продадуть .
Продати можуть не лише ворога ,
Як трапиться нагода і сутуга ,
Продають братів і вірного друга .

* * *

Чого прешся в інститут ,
Ти ж знань не маєш ,
Недалекий і тупий ,
Ще й погано так читаєш ?
А тепер для поступання
Треба мати не знання :
Або мати свою руку ,
Або повного гаманця .
А за гроші можна все ,
І диплом купити .
За гроші що задумаєш , те маєш ,
Горизонти всі відкриті .

* * *

В останні часи
Співачок багато в нас розвелосся,
Композиторів,що створюють октави.
Хоч не зовсім удачні,
Але всі жадають слави
Флейтисти. Артисти лукаві,
Письменники, поети
Всі, всі бажають слави.
Лише не бажають слави
Анонімок автори
Лишитись бажають у тіні.

Юля Тимошенко

Хитромудра бізнесменка
Чорним бізнесом займалась,
Контрабандою також –
Бо їй удавалось.
Гарно так пішли ці справи
Капітальчик вже поклала
Та людині великого польоту
Це було замало.
Треба й владу для начала,
Хабаря дала де треба –
І посада є для тебе.
Свій хист, своє уміння
На роботі примінила
Доказала, що вона є незамінима.
Міністерський свій портфель
Легко так носила
І ділами різними крутила.
Так знайшлися сищики і ревізори
Розкрутили всі її узори
Ох і горенько настало
Не викрутилась, а таки попалась.
Зараз всім пише запевняє,
Що провини за нею не має:
“Чи із совісті й по злобі так зробили
Мене в корупції обвинили ? –
Кажуть документи.
Я їх не визнаю
І невинність доведу.”

* * *

Борці свободи за вітчизну
Віками проливали кров свою
Не чорнилами ,а кров'ю
Героїчну писали історію.
Безсмертні дати, як солдати
З часів спартака встають,
Щоб приклад всім подати
І нагадать про їх тернистий путь.
Правди нічим не заглушити
Луною скрізь пройде;

І тільки той одержить перемогу,
Хто з народом разом йде.
Їх народ не забуває
Не здасть історії в архів,
А досвід з них черпає
Для нових звернень і боїв.

Свобода

Свобода, свобода довгожданна прийшла,
Як подих весни бентежить чуття
Дух незборимий над нами вітає
До подвигів, до життя нас закликає.
Ми кайдани і мечі на плуги переробим
І край свій вишневий благодатнішим зробим.
Свобода, свобода бажана й прекрасна
Огонь твій на весь світ хай пала,
Хай промінь твій горить не погасне
Хай кривду і гніт спалить до тла.
Свобода, свобода – ти щасття і радість
Вдихни свою силу в мій народ
Хай правда воскресне, добро запанує.
Рівність ,братерство і дружба , і честь
Сіяючий шлях до свободи.

Перестройка

Відреклись від всього що мали,
Що батьки в труді надбали:
Від культури освіти і моралі,
Від контролю. Відповідальність теж відпала.
Швидкими темпами нищили все –
Перестройка ж суспільства іде.
Шахраї капіталістами стали
Вся нечисть на верх поспливала
Владу у руки прибрала.
Десять років за зверхність ведуть боротьбу
Розруха, занепад в качинім пупку.
Виробництво стоїть, земля облогує,
Народ голодає і важко бідує.
Від самого верху донизу ,аж до села
Все граблять, гребуть, везуть за моря.
Контролю ж ніде в нас нема
За шахрайство в нас не карають –
Портфелі і бакси їх же спасають.
Хоч владу схопили
Розуму ,уміння ще не хватає,-
Тому і порядку ні в чому не має.
Хто вижити хоче –
В рабство за границю тікає,
Щоб в країні порядок навести, зробіть
Безкорисно, потрібно Вітчизну любить,
Народ цінувать, берегти
І менше в кишеню свою гребти.
Сподіватися хочеться, хочеться вірить
Що розумом Бог нас наділить
Як сонечко вранці зійде,
Так в краї наладиться все
І народ мій щасливо ще заживе
Досвід предків своїх перейме
Наука і досвід результат лиш дає
Не в заморських краях ми научимся жить,
А в досвіді і мудрості успіх лежить.

Христос воскрес!

Христос воскрес, Христос воскрес
 Луч солнца озарил мир весь из небес
 Радостную принес он весть,
 Что Иисус воскрес, Христос воскрес.
 Наш Бог спаситель, покровитель
 Вознесся к Отцу, Творцу
 И радость все живое осенила
 Заполнила мой ум и душу грешную мою.
 Ночью молясь на всеночной
 Я искренне прощенья просила
 Как-будто растворилась в темноте
 В душу вошла радостная, добрая, целительная сила
 Стало так тепло, уютно мне
 Облегченье я быстро ощутила
 Поверь, что Божья искра
 Меня ночью в церкви посетила.

* * *

Сину, синочку, дитино моя
 Чого ж ти поїхав в далекі края
 На самий край світу забрався
 Туди, де материк вже кінчався.
 Синочку, рідненький вже годі,
 Додому прийди.
 Господи, Боже його ти храни
 Живим і здоровим додому верни.
 Додому до рідної хати
 Матусю не слід забувати.
 Хай немічна мати пригорне тебе
 Приїзд твій радість їй принесе.
 Сни важкії сняться,
 Обгортає тривога.
 Молиться мати
 Просить лиш Бога.

Комарик

Ой що ж то за шум
Учинився
Депутат верховної на трибуні
Опинився.
Завіряв ,обіцяв
Сил не пожаліє
Для народу зробити все
Знає як і вміє.
Не скупився на слова
Гарно обіцявся
Десять років вже пройшло
А він ще розпинався.
Голод, холод нищить всіх
Люди вимирають,
Жебраками став народ
Надію вже втрачають.
Все суспільство поділилось
На жебраків і мільйонерів,
Блюдолизів, рекетирів
І приречених пенсіонерів.
Проходили роки
Летіли місяці і тижні
А в країні діла творили
Дивовижні.
За владу борються вони
Забули свої обіцянки
По трупах ідуть
До вимріяної забаганки.
Засліпила їх усіх
Влада, долари і слава
Без влади і мільйонів
Кепська справа.
Їм тепер не до народу
Край хай пропадає.
Зато кожен з них
Портфелика має.
В портфелику тому
Велика зарплата
Недоторканість і льготи.
І сімейка вся багата.
Хитро, мудро наш комарик

В житті влаштувався
Трохи хитрістю й обманом
До влади добрався.
Весь час він дзежчить
Про демократію
По трупах преться вверх
Ось я лиш умію.
Комариний рій
Заполонить Україну.
Проснись, село козацьке,
Врятуй Неньку від загіну.

* * *

В перший день нового року
На вулиці зійшлася діввора
Стрекотіли, як сороки
Подарунками хвалилися сповна.
Оксанка, сміючись, сказала,
Що два пакунки цукерок
Їй мама подарувала.
А Петрусь радісно сказав,
Що Дід Мороз черевики гарні
Йому подарував.
А мені. Гукнула Женя,
Подарували санчата
І цукерок повну кишеню.
Маленька Наталочка обізвалась:
Мені ось ця шубка дісталась.
Заплакала гірко лиш Катя:
А мені нема ні подарунку ні свята.
Мама з дядьками пила і курила
Мене голодну вигнала з хати, побила.
Я з Рексом в буді заночувала
Куди податись не знала.

Навпаки

Щоденно бачив син,
Як батько маму бив,
Як лаяв, приходив п'яний
Розбій чинив всім неврівняний.
Прошли роки, пролетіли
Батько постарів, немає сили,
І немічного син ганяє і б'є
Старому їсти не дає.
В старості стало все навпаки:
Вернулося те,
Що робив ти
В молоді роки.

Справедливість

Наділив Господь Петра
Непростою вдачею
З 5 жінками вже розвівсь
Тікає, алементів не сплачує.
А женився в шостий раз
То й попав в халепу:
Жінка войовничою була
Петра биля як котлету.
Тікати вирішив Петро
Аж у Португалію,
Там став він рабом
І розгубив регалії.
Жінок і діток кривдив він,
А в старості піде під тин.

Интересные мысли Потемкина

“Уничтожить бюрократию невозможно, ибо уничтожение ее придется поручить тем же самым бюрократам. Они тут же породят новую, еще более прожорливую, более выносливую и живучую – так лучше это гадючье гнездо не трогать.”

“В этом веке нельзя оценивать людей однозначно. Это эпоха благородных рыцарей и классических злодеев.

Рыцарство ужилося рядом с подлостью, мудрец кажется наивным чудаком, шарлатан легко сходит за гения, борцы против тирании подают тарелки, кубки сатрапам, а самые кровавые деспоты осыпают золотом авторов, которые воспевают благо народной свободы.

Мятежные натуры – плоть от плоти этого сумбурного века.

Гений никогда не достигает таких совершенств в своих творениях, каких способны достичь деспоты в злодеяниях.

Життя, стомлене перестройкою

Весною пахло на дворі
 Зазеленіли, зацвіли сади
 Конвалії, проліски вітали всіх з весною,
 А серце обливалося тугою.
 На серці завжди туга, печаль
 Життя важке, на жаль.
 Все робиться проти народу
 Хоч плач, а хоч кидайся в воду.
 Про Україну її багатство лиш слова,
 Насправді – жебрацтво, приреченість одна.
 Лікарні, ліки недоступні,
 Милосердя, чуйність теж відсутні.
 Що трапилось з народом не пойму,
 Та це відомо лиш Богу одному.
 Патріоти всі перевелися
 За грабіж, наживу взялися.
 За десять років зруйнували все,-

Награбоване за кордон везе.
 Свій рідний край хай пропадає
 Лиш він чистий прибуток має.
 Та прибуток його не вдовольняє:
 За владу бореться, бо знає
 Що влада і бакси їм, зверхність дають
 Панувати над краєм, експлуатувати людський труд.
 О Боже, до тебе взиваю
 Дай справедливість цьому лиш краю.
 Мудрість дай, народ врозуми
 Безчесття, насилля, грабіж припени.
 Лиш чудо Господнє може нас врятувати
 Розумного, чесного лідера дати
 Мудро краєм цим керувати.
 Народ вимираючий трохи підняти.
 Боже Всесильний, Боже Єдиний,
 Пошли порятунок у тяжкі години
 Милостью своєю чудо сотвори
 Народ цей голодний з п'ятьми підніми.
 Серця наші до Тебе взивають
 Стомлені душі Тебе виглядають
 До останнього подиху віру лиш мають
 З вірою в Тебе спокійно вмирають.

* * *

Не носи в душі злоби
 Добро усім, усім роби,
 Бідніших себе – пожалій
 Усміхнись, подати надію умій.
 Не кривдь немоцного і сироту,
 Шануй матінку свою
 Тоді добріший буде світ
 Благословення з неба прийде тобі в отв'іт.
 Не граб – на пользу не піде,
 Цей гріх за дітьми і онуками піде.
 Не зчуєшся як прийде біда,
 Не відкупишся, не pomoже і грошва.
 В житті усе, усе минуше
 Лише здоров'я за все найлучше;
 Вклонися Богу, дякуй і проси
 Він збереже тебе від біди.

Пробудись, совість

Хоч чин почесний і поважний
Тай жорстокість не дуже показна,
Але байдужим бути не можна,
Якщо старенька мати лишилася одна.
Лишить одну без допомоги
Ту, що життя тобі дала
Що ночами над колискою сиділа
Тебе ростила і голубила вона.
Її душа як тінь за тобою мандрувала
Оберігала від зла як могла
Молилася за тебе повсякденно
Ласі кусочки тобі лиш берегла.
Завжди забувалася про себе
Про відпочинок і мріять не могла
Все дбала лиш про тебе
Всю душу і молодість тобі лиш віддала.
Тепер самотня, одинока
Неміч, старість, хвороба дошкуля
Щоранку молиться за тебе
Просить у Бога тобі здоров'я і добра.
Ніхто у світі так не любить
Як мати любить своє дитя
А щира вірність і молитва
Від біди тебе оберіга.
Отож не забувай стареньку
Побійся тяжкого гріха
Допоможи, за неї попіклуйся
Щоб совість чистою була.

Після операції

Порізана, розпластана, зашита
В палаті я лежу;
Втрата відчуття, я сплю.
А душа вирвалася в самоволку
Піднялась до стелі, глянула на мене з боку
І миттю полетіла вдаль.
Там простір, небо закони космосу на жаль,
Там страждань нема, нема і болю,
Там простір, космос, воля;
Приємно так летить над цвітущими луками,
Над річкою. Зеленими лісами.
Шепче колос дозріваючій зернині
Хвилею колишеться на ниві.
А у волошках відкрились небеса
Це очі польові, одна краса.
Червоні маки, рицарі кохання,
Отак літала з вечора до рання
Та велено душі вернутися до тіла
Зазнати горя ще, муки і сидіть без діла
Та з честью хрест свій пронести,
Пока вселять в іншій світи.

* * *

Сила Небесна, Сила Могутня!
Перед Тобою низько схиляюсь,
До останнього подиху
Вірить Тобі обіцяюсь.
Сила Небесна, Сила Могутня!
Богом Тебе називають,-
Ти нас учив добро лиш чинити
В дружбі, любові всі жити мають.
Сила Небесна, Сила Могутня!
До безконечності вдячна Тобі
За ласку, турботу, життя,
Яке дав Ти синам і мені.
Ти чуєш просящих, молитви слова,
Ти чудо твориш, даєш благодать,
Караєш сурово за погані вчинки, діла.
Ще раз схиляюсь, дякую щиро
За благополуччя, яке Ти даєш,
Ти всіх ошчасливиш, чудо створиш
Якщо розкаємося і до Тебе прийдем.
Сила космічна, що світ сотворила
Людству як жити ти заповіла,-
Прости грішне чадо своє
Хай славиться ім'я Твоє!

* * *

Нас не пестило життя
Нові випробування підкидало,
А ми терпляче йшли вперед –
Це наші душі гартувало.
В кого слабка душа і воля,
Той гинув на ходу.
Не зміг перебороти кривди
І знести випробування на ходу.
А хто зумів загартувати
Стражданну душу і волю
Він став міцніший за броню,
Лиш той плекав щасливу долю.
Так вік спливав в боротьбі
А долі кращої не мали
І де знайти той ключ до щастя
Не відали не знали.

Петрусь і Ганнуся

Наша школа наче вулик
Гуде, дзенчить щодня;
Там науку здобуває
Голосиста дітвора.
Ось зайшов учитель в клас,
Піднялися всі відраз
Вставанням мовчки привітали
Відповідать завдання стали.
Лиш Ганнуся щось крутилась
Атлас, контурну забулась,
Замість них в портфель вклала ляльку
Почала вигадувати байку.
Всі замовкли, стало тихо
Чекали що учитель у щоденник щось запише,
А учитель щиро розсміявся
Взяв ту ляльку і погрався.
Петрусь при повному серйозі
Заявив про намір в допомозі,
Що над Ганнусею шефство він бере,
З нею уроки вчить почне.

Так Петрусь з Ганнусею уроки вчив
За одною партою сидів.
Ганнуся ляльки в школу не носила
З Петрусем в кіно ходила.
Влітку їздила до бабусі у село
Петрусю писала лиш письмо,
Що боялась злого гусака
Іноді корів пасла.
На човні з дідусем каталась
Гриби з бабусею збирала,
На дереві вишні рвала і просила Петруся
Приїхати на день чи два.
Швидко так роки летіли
Наші діти повзросліли.
І колишні малюки
Вже в десятій клас пішли.
Дівчата наче цвіт весни
В одночасі розцвіли,-
Стан гнучкий, чорні бровенята
Крешуть іскри лукаві оченята
Тай хлопчики молодці
Стрункі, чепурненькі козаки.
З дівчатами на прогулянку ходили
Про науку мріяли, а декого любили.
Наш Петрусь мріяв стати офіцером
Захищать Вітчизну в небесних сферах,
Соколом злетіти в небеса
Просив Ганнусю, щоб вірною була.
Та не встиг Петрусь училища скінчити
Війна. Почали села і міста горіти.
Нахабно лізли фашистські кати
Старі і малі на захист Вітчизни йшли.
Фашистські фулі нікого не щадили
Всіх поголовно нищили і били;
Хотіли народ наш в рабів перетворити
На цій землі рай собі зробити.
Під Києвом Петрусь бойове хрещення приймав
В плавнях опинився, вставав.
Їх вижило лиш троє
І подались на схід шукать своїх.
Так весни і зими все минали
Народи наші воювали.
В кровавім серці волю здобували

Катовні фашистські розбивали.
Несли важкі, великі втрати,
Гинули підпільники, падали солдати
Ціною тисячі смертей волю здобували
Народ Європи всієї визволяли.
В сурових буднях фронтових
Втрачав він друзів бойових.
А в час затишся як дрімав
В домашнім затишку бував.
На привалах бойових доріг
Лиш відпочити на шинель приліг
Ганнуся виділась йому
Тут на війні: в огні й диму.
Листи з окупованих міст не йшли,
Тягар важкий в душі несли,-
Тому фашиста били заповзято
А Бог терпіння, вміння давав нашому брату.
І ось ,нарешті, в сорок п'ятім
Звільнили села і міста.
Хоч штурмував Берлін –
Додому написав листа.
Він вісточку з дому ждав
Ганнусю стріти надію мав.
Друзі бойові його лиш розважали
Миру, кінця війни лиш ждали.
Ось вже постріли затихли
Покотилась хвиля радості після битви.
В вечірнім небі місяць зорі розсипав
А миру Ангел мрії навівав.
Душі хотілося співати
Полетіть до матінки, до хати
Пройтись дитячими стежками
І пригорнутися до мами.
Ці сокровенні бажання,
Мрії він сповідував зіркам
І раптом побачив Ганнусю :
Вся в білому повільно пролетіла.
Усміхнулась йому, рукою помахала
А сила неземна йому шептала:
“Прости, забудь мене забудь
бережи Вітчизну, щасливий будь.”
А в ранці вістка сусідів лиш прийшла
Загинула, як партизанка, Ганнуся і її сім'я.

Скотилися скупі чоловічі сльози
 Господи, за що? Більш жити невзможі.
 Ненависть, жадоба помсти в ньому бушувала,
 Кінчилась війна, розруха настала,
 Чотири роки матінки не бачив
 Під кулями ходив і всіх вже втратив.
 Ціною власних страждань і втрат
 Народам волю ніс, як рідний брат.
 Журба, тривога його душу полонила
 Навіщо його доля з близькими розлучила?
 Хоч важко на душі і втрати дорогі
 Та ворог повержений, розбитий вкрах.
 Мир воцарився у всіх краях,-
 Мир, любов завіщані нам Богом,
 Хай щастя буде всім, не буде хай убогих.
 Задумавшись він містом повз руїни ходив
 Фашистський снайпер за ним приціл водив.
 Хлопок. Влучив в серце: Петрусь упав.
 І виразно сказав: "зажди, Ганнусю, я йду."
 З'єднались їхні душі на добро чи на біду.
 Якщо любов і вірність в космосі буває,
 То там вона їх поєднає.
 За страждання, що знесли на землі,
 Їх душам добре буде, легко буде
 В космічній зоряній стезі.
 Келихом вина друзі їх душі поминали
 Схиляємось і ми, хоч їх і не знали;
 Ці юнні душі за нас життя поклали.
 Щоб ми жили, любили і будували,
 Щоб мир і дружбу всім заповідали.
 Їх забувати не має права
 Жодна на землі держава.

Десять років незалежності

Десять років вітрами буйними носило
 В різні сторони нас гнуло і косило,
 Багато зрадників відкрило.
 Нарешті ми розправляєм плечі:
 Побачили хто патріот, непідвласний втечі,
 Хто вітрилами керує,

І в негоду з народом лиш крокує.
Хто мудрість спрямовує лиш до добра,
Щоб народ, країна заможньою була.
Хто увінчать Вітчизну прагне не словами,
А добрими, щирими ділами.
Десять довгих років капля за каплею
Вітчизну очищаєм:
Мало досягли, та всеж вже успіх маєм,
І перший ювілей свій визначаєм.
Друзі, співвітчизники мої,
Близькі, далекі, рідні
Сьогодні в нас врочисте свято
Минуле, скорботне все було прокляте.
Святкуєм нині при званні мирних келихів вина,
Щоб доля нам усміхалася сповна.
Ми відчуваєм наче молодієм,
А втомлене чоло дух радості обвіє.
Тривогу зневіру в минуле віднесе,
Надію віру свободу принесе.
На це святкове віче душею я лечу
Спартанський дух, дружбу. і любов всім всім несу.
А хто не явиться між нами,
Пом'янем його добрими словами.
Стремління їхні не пропали
Уроками нам були і ми їх пожинали.
Опальним, що гинули на каторзі в тайзі
Свічку пам'яті запалить друзі мої.
Хай піниться вино, хай через вінця ллється
Ми подолаєм негаразди – до того йдеться.
Пошли нам , Боженько , успіху у цім святім пориві
Дай добрий урожай на благородній ниві,
Злидні в краї подолати
Просвітить народ і згуртувати.

Испытание

Измучена жизнью суровой,
Неся испытания судьбы,
Я редко молилась Богу
Помочь мне крест свой нести.
Как часто, стоя у распутия,
При решении исхода судьбы
Испытала сердца тревожные муки
Задержанной жизнью душа.
В такие минуты обращалась я к Богу
Искренне просила спасти,
Молилась и каялась, плакала
С чувством веры, надежды, любви.
Меня осенял источник покоя
Вселялся луч силы и любви
И плакала я и черпала уроки,
Что в жизни с молитвою нужно идти –
Так завещано нам для ума и души.

Ангел

В вечерний час, над хлебным полем,
Когда закат над ним пылал,
И низко, низко над землею
В раздумьях ангел пролетал.
Стезя эфирная его
Озарилась лучами,
Сумрак предзакатный наступал;
Дремлет колос летними ночами.
И вдруг послышался над полем
Нежный детский голосок:
Шел босоногий мальчик,
В веночек вплетал он колосок.
Он плел веночек колосья собирая,
Примерял к головушке своей.
В душе светилась радость рая,
Его земное счастье было еще полней.
В тиши лазурной предзакатной
Неземной музыкой голос прозвучал.
Он звал людей к повиненью
Добром, благоуханьем эфир весь заполнял.
Усердно пел малыш
О рыцаре добра,
О справедливости и чести
Светилась от счастья его неискушенная душа.
И ангел к Богу обратился,
Чтоб разрешил сего младенца он благословить
На дружбу, на любовь, на радость
Земной любовью всех любить.
Чтоб сеял он добро в народе,
И Бога сущего лишь чтит:
И Ангел с тихой улыбкой
Крестом мальчонку осенил.
В тот час взмахнулись крылья
В закатном зареве лучей,
Как за звездой небесной
Следила пара мальчишских очей.

Восток на небосклоне посветлел

Восток на небосклоне посветлел,
Лазурь разливалась кругом,
Сходило солнце из-за горизонта,
Лучи светилися венцом.

Огненный шар поднимался над Землёю,
Всех на труд благословил, энергией своею.
Росинки быстро высыхали,
Птички весело порхали.

Всё живое пробуждалось ото сна:
Скорбь и ночь навсегда ушла.
Рождался новый день, трудов пора, -
Законы космоса нетленны
Им подвластна вся Вселенная.

С восходом природа оживает,
Всё трудится и благоухает.
Так есть и было в глубине веков,
Ведь создан мир таков.

Вся мудрость человеку неподвластна,
А жизнь хоть скоротечна, но прекрасна!
Жизнью нужно дорожить
По Божьему её прожить.

Сирітка

В ранковий час,
Як перші промені зійшли,
Запламеніло на сході небо –
Зірки померкли, в сутінки зайшли.

За горизонтом з'явилося світило,
Розганяло темряву, в гору підіймалось.
Так світло, затишно було,
Неначе сонце з нами гралось.

В таку привітну, ранню пору
Просипалась природа зі сну
І перші промені зігріли
Сидячого під кущем малого сироту.

Він спав кулачок під голову підклавши,
Ніжки занурив у траву.
В сні комусь посміхався,
Бо не доводилось усміхатись на яву.

І снівся сон тій бідолозі,
Що над ним Ангел пролітає, -
Своїм крилом могутнім,
Обгортає, зігриває.

Дає цілушку Хліба,
Постіль чиста в теплій хатині.
На душі так радісно, комфортно –
Нічого більш не треба горьованій дитині.

Ангел зупинивсь над сиротою,
Усміхнувся, благословив,
Щоб день прийдешній приніс радість,
Дав житло, накормив.

Благословивши спячого хлопчину,
Змахнув блискучими крильми,
Неначе зірка змився в небо –
Залишив спогад невинній ще душі.

Хай славиться ім'я твоє!

Хай славиться ім'я твоє,
Хай добро на землі лиш живе,
Хай панує правда і дружба,
Кривда, всім буде хай осоружна.

Хай сильний підтримає слабшого за себе,
Хай мудрість панує в тебе і мене.
Дай хліба, накорми сироту,
Не заздри, живи по труду.

В серці твоїм Бог живе,
Роби по совісті все.
Не дайся спокусам легким сатани,
Хай важче, та Божим шляхом іди.

Хай славиться ім'я твоє!
Хай вдячність тяжке серце пройде,
Хай мудрість на світі живе,
Хай слово це до тебе дійде.

Хай кожен пізнає радість життя,
Хай мудрим буде наше буття,
Хай між народами дружба панує,
І Бог життя, процвітання дарує!

Війна на порозі – (11-го вересня після терористичного акту в США)

Чорні і білі всі ж люди землі,
Та надто всі загордились.
Забулись, що під сонцем одним
Зросли і родились.

Забулись що колись у печерах жили
Однакові всі діти природи.
Вогонь добували, на мамонта йшли
І пили силургійської води.

Біблія, коран, і талмут заповів.
 Всім жити в мирі і любові.
 Не вбити, ченити добро,
 Хоч різної віри та рідні по крові.

Де ж злості ненависті стільки взяли,
 Що взривами нищите світ,
 У мертвляєте невинний народ
 За первородний свій гріх.

Небо і земля здригнулись в одночас,
 Як вибух і вогонь все руйнував,
 Як тисячі невинних загинули вмить
 Смертельний смерч під небо сягав.

Чи ж небо простить
 Захмелівшим вампірам від крові?
 Їх діти, онуки платитимуть за гріх –
 Чи закон не нарушений в природі.
 Ну щож, зальєте планету вогнем,
 Затопите все в крові,
 Порушите баланс у природі.

І стане німа, як камінь земля,
 І небо холодне без птиці,
 Без людей, без тварин і рослин,
 Сухі і пустинні яри, як глазниці.

* * *

Життя прожити – не поле перейти,
 А воно частенько сюрпризи підкидає:
 В житейській боротьбі іноді душа вже знемагає.
 Не викреслиш нічого із життя,
 Як із старого, непотрібного чорновика.
 І кожен час і кожну мить
 Уготовану тобі долею, життям
 Пройдеш коли з болем,
 Коли з радістю пополам.
 Тут не відпущений час про запас,
 Дій, як совість тобі підскаже в цей час.
 Рубіж цей кожен повинен перейти
 Ото ж життя покаже, як прожив ти.

Казка про сучасність

На рибалці забаривсь,
Кльову не було.
Думки роїлись в голові
І все про одно.

Де найти роботу,
Заробити на життя
Хоч би трішки
На хліб і дрова.

О чудо! Поплавок пірнув
На гачку рибка золота
Насмішкуватий голос я почув:

- Чого тобі треба старче?,
Не мешкай, швидше кажи
Невнятний голос мене збудоражив.
Кинув я рибку у воду, пливи.

І крикнув рибиці услід:
Я ще молодий, щойно женивсь,
Тільки бач перестройка
В жебрах опинивсь.

Робота потрібна мені,
Уміння є в мене і сила,
Та бач в країні моїй
Заводи і фабрики всі розорили.

Дома жінка довго корила мене,
Що у рибки викуп не взяв.
Можна ж грабить, дерти тепер
Гроші на все життя б мав.

Жінка ридала і важко кляла
За рибку ніяк не прощала,
Як що і далі буду таким,
Кинуть мене обіцяла.

Істина

Істина із життя і давнини
Вже давно відомо,
Що людськими долями
Управляє слово.

Щасливий той народ,
Де мудрість управляє,
Де закон керує всім, -
Льгот ніхто не має.

Там голгофа не в почоті –
Дружба процвітає,
І який би він не взяв,
Якщо Соломонові порядки,
Всі спішать у ті краї
Без опаски і без оглядки.

А якщо в верхах тяжба,
Зависть, підлість і шахрайство,
Де керує вигода і глупота –
Не країна, а митарство.

Там завжди пристрасті киплять,
І не має згоди,
Один одного словами б'є
Бідні і бідні там народи.

* * *

Іноді по радіо читають,
Вірші сучасників поетів,
Їх пропагують вихваляють
Малюють безліч силуетів.

Вірші ті іноді сирі
І душу не тривожать,
Відсутня правда нашого життя
І сумнів часто множать.

А там в глибокому селі
Поети є від Бога:
В віршах їх іскорка горить
Запалить серце не одного.

Їх муза правду чисту виливає, -
За це не люблять їх я знаю,
Не надрукують їх, не прочитають;
Наступні покоління судити мають.

Коли – небудь сивий знаток
В читальнім залі вигукне на повний голос:
“Ось я нарешті вже знайшов
правду чисту, як джерело,
як не порочний колос”.

В кого серце полум'ям горить
І других може запалити,
Таких нелюблять над усе,
До трибуни не хочуть допустити.

Не надрукують їх віршів,
Хоч всі пороги ти оббив,
Вони ж бо критики бояться,
Щоб визнали, лесощі лиш лий.

Так гарнецько вмостились
В прибільні тепленькі стільці
Навіщо спокій нарушати,
Розхитати не дуже міцніїжки.

Краще не ризикувати, -
Демократії в нас не побудуєш,
Поетів, критиків всіх розжени
І портфельчик свій врятуєш.

Игорь в больнице уже месяц

Молюсь, надеюсь, я и верю,
Что моя молитва к алтарю дойдёт,
Господь услышит молитвы жаркий шёпот,
А Ангел слёзы к престолу Бога отнесёт.

Ум мой цепенеет,
Сердце рвётся на куски.
Душа то стонет, то увядает,
Зная, что сын болеет от меня вдали.

В суровом далёком заполярье,
На самом краешке земли,
Один без помощи и близких,
Бог ведает, с какими там людьми.

Господи к твоим стопам я припадаю,
И орошу их горячими слезьми,
Тебя прошу и умоляю
Спаси мне сына и домой верни.

Не всё на свете увядает
Не всё рассыплется во прах:
Любовь, надежда, вера и прощенье
В твоих, о Господи, руках.

* * *

Зів'яла Україна, як сад в осені –
Безробіття, замовкли заводів гудки,
Бідує народ весь тепер;
Особливо, сивий, німичний пенсіонер.
Дався народу взнаки перестройки рік,
Злидні прийшли, не забудем повік,
Власники заводів, банків, ланів.
Народ прирікли бідувати,
Розгром, розорили усе – ніде працювати.
Народ нагорьований, вся дітвора
Мають на сльози і голод права.
Хто здужає, щоб вижити за границю подалися,
Там, як раби найнялись.
Хай молодь про це пам'ятає,
Що буржуї роблять свої, хай пізнає.
Як ограбили народ і країну
І стане на захист йому до загибуну.
Хай буржуїв під контроль візьмуть
Народу захист, роботу дадуть.

Час

Хвилюється нива зелена,
Вітер хмари наганя:
На серці тривожно і важко –
Сумує одинока душа.

Джерело у гаю день і ніч
Животворну вологу дає,
Клекотом порушує спокій,
А час поступово іде.

Час всесильний, могутній
Колись і джерельце уб'є.
Він зрушує навіть природу
І гори руйнує проте.

Це незрівняно, могутня сила
Поступово собі так іде
Руйнує країни, планети, Народи,
Або породжує в світі нове.

Його поважати нам треба
І кожну хвилину посвятити труду;
Розумно і мудро нам користатись
Скрашувать долю свою.

А серце, як кратер
Весь час вибухає
З далеких, далеких доріг
Синочків завжди виглядає.

Прохання

Ощаслив мене коханий
І візьми з собою в даль,
Щоб не ждало там мене порою
Я вважати буду це за рай.

Там і дихать буде легше
Навіть за тридевять земель,
Там душа співатиме від щастя
І яснішим буде день.

Там дерева будуть зеленіші,
Як що поряд будеш ти,
Черствий хліб буде смачніший
За найкращі пироги.

А курінь звичайний, чи палатка
Краща буде за палац,
Кожен вечір місяченько.
Заглядатиме до нас.

Ощасливить нас щоденно
І вечірня зоря,
І сплетуться воєдино
Доленька твоя й моя.

Я тобі не помішаю,
Як тінь твоя пройду;
Глянь, життя яке коротке,
А кохання лиш одне на віку.

Збережи кохання наше,
Не бери на душу гріх.,
Хай цвіте те вічне і прекрасне,
Що кинув Ангел нам до ніг.

* * *

Подільський краю мій,
Де Припять, Горень, Случ,
Зорі купаються в криницях, -
Моє дитинство тут пройшло
Це спомин чистий, як криниця.

Все чарувало тут мене,
Збагнути хочу до останку –
Чому скрипить крильми вітряк,
І проліта лелека на світанку.

Щороку лебеді гніздяться на Хоморі,
Яка краса, осанка, грація у них!
Гайдає вітер очеретом,
А там рибалка з вудкою притих.

Вишнево-яблочний мій краю,
Жито пшеничне, миле шумовиння
До кінця скарби свої мені відкрий
Тут корінці мої, тут моє насіння.

Багатий хлібом, співочий край,
Вечір тихо, втому навіває.
Цукристий, картопля, городина вродила,
Багатству тут кінця немає.

За перелісками луги –
Там вітер травами колише,
З росою ранньої пори
Косар косою вдало пише.

Вслухаюсь в тихий плеск Хомори,
У шепотіння лану навкруги,
Нап'юсь води з цілющого джерельця
І стане легко, спокійно так душі.

Краю мій такий чудовий і багатий,
Зачарував ти не одне тут покоління;
До кінця скарби свої мені відкрий,
Тут моє коріння, тут моє насіння.

Хмаринка

Лебедем білим хмарини пливли,
Красунею ніжною в небі були.
На вроду свою задивляюся оком:
Підморгне місяченьку, немов ненароком,
А море приборкавши хвилі,
Як зеркало відбива постаті милі.
Аж раптом сонце взялося,
Розсипало промені, як дівоче волосся.
Глянь, промені пірнули у воду.
Та там не здобудуть кращую вроду,
Нарешті скінчилась моря границя,
Зиркнутти на себе хмарина хотіла,
Чи така ж вона гарна, ніжна і біла.
Забулась небога, що пливе не над морем
Лиш тінь сива була перед зором.
Де ділась веселість, взялася зажура,
Зробилась хмарина непривітна, похмура.
З досади зронила краплину, розплакалась дуже ще за годину,
Недовго лишилось їй ще прожити.
Не чула як люди раділи на світі.
Хмарина ридала, ридала до тих пір,
Поки не вилила слізьми потоки на двір.
З хвилювання, досади вся тріпотіла,
За вітром веселим на північ летіла.
Зиркнула на себе – знову білою стала,
Зразу себе упізнала.
Сніжинки пухнасті скрізь розсипала,
з дідом морозом рік новий стрічала.

Не даруй мені

Не даруй мені, любий, янтарних сережок,
Хай янтар дрімає у морі,
А колись після бурі
Ми найдем його на узмор'ї.

Ландишів також мені не купуй,
Краще поїдьмо в зелений той гай.
А там на зелених узліссях
Їх мені назбирай.

Не даруй медальйонів, ані кораль,
Краще шипшини мені назбирай.
Я шипшину на нитку ту нанижу,
Як скарб дорогий збережу.

Не даруй обручок, ані прекрас,
Злагода краще хай буде у нас;
Ти календар мені краще купи,
Щоб у хвилини тоски і журби
Я листочки гортала у нім
І гадала, коли у нас буде спільний дім.

Літні спостереження за качками

Синій качур, синя голова –
Найповажніший серед птичого двора.
Тах, тах, тах, команду всім дає
До ставка кагал поведе.
Тах, тах в шеренгу ставайте по одному –
Відставать неможна тут нікому.
Я спереду колону поведу,
Забезпечу порядок у строю;
Ти тасюню останнюю іди, –
За бешкетниками добренько гляди.
А непослухів щипни,
Щоб чинно йшли за мною,
Щоб не пхались чередою
І в строю не кричали,
Високо ніжки підіймали.
А в ставку далеко не пливить:
Всі мою команду ждять.
Чинно, рядочком до ставка пішли
І купатись почали.
Там плескались, шей ниряли,
На татуся поглядали;
Ряску їли, паслись і дрімали,
В перегонки, також, грали.
А над вечір татусь – синя голова
Дав наказ вилізти із ставка.
Стали у рядочок знову, -
Рушили усі додому.
Повечерявши смачненько,
Спать пішли швиденько.

Шановні друзі

Шановні друзі, освіти ветерани,
Повоєна гвардія, трудів і перемог
Колись несли в народ вогник прометея,
Освіти промінь і знань залог.

А молодь ми добру учили,
Для Батьківщини не жаліти сили;
Знаннями прогресу добиватись,
Перед труднощами не здаватись.

Нас мало вже лишилось –
Час і хвороби підкосили,
Та зустріч нагадає молодість, минуле
Спогади, як працювалось і що було.

Настроєні воєвниче ж всі були,-
Радість бачили в труді.
Ми чесно вахту пронесли –
Не зломилась, не схилили голови.

Друзі, тряхнемо стариною
Пока живі і серце б'ється, -
Честь, доблість, мужність
В запасі ще знайдеться.

Ще вистачить пороху в порохівниці,
Ще не висохло джерело в криниці,
Отож нам треба старість побороти,
Набрати життєві обороти.

Зустріньмося, згадаєм дні минувших літ
І мрій наших і думок політ.
Тепер ми шлак – державі не потрібні;

Але в минулому труди і діла наші були видні.
Боріться, не здавайтесь!
Старість і недуг хай відступить,
А розум бунтарський дух хай будить.

Дай, Боже, нам дожити до тих пір
Ворогам наперекір,
Коли країна зміцніє, економічно розцвіте,
Хай щастить, хай буде все.

Минуле

Мене трояндами стрічав,
В яких не висохли ще роси;
Голівки схилилися в уклін,
Немов сказали “широ просим”.

А над усе любила я,
Духм’яну лілію в саду.
І пригорнувши міцненько до себе
Шептав мені – люблю, люблю.

Як поверталась я з Москви –
Ти дарував мені ромашки і гвоздики.
І трішки мабуть ревнував:
Повторював моя, моя навіки.

Після коротких тих розлук
Ти обіцяв не розлюбити,
Щоб щастя подароване небом
Невзначай не розбити.

Такі хвилини у житті
Просто так не проминуть,
Без сліду і без звуку;
Хай в старості дадуть
І радість пізню, й муку

Прислухайся добре – колосок на сонці дзвенить,
Послухай як ліс кругом гомонить,
Як річка співає, як б’є джерело –
Це земна вся краса, Богом дано.

В морях, океанах, небесах і у хмарах
 Чарує гармонією неземної краси,
 Вітрів і пір року акордів
 Манять і чарують як дивина дивини.

Життя і смерть прекрасні без прекрас
 В космічному просторі блогословенні;
 Безмежний всесвіт існує коло нас,
 А тому він чарівно незбагнений.

Палаці, храми, космічні мрії,
 Струнні теорії: мудрі сторінки
 І виноградники, хлібне поле,
 Священне, незбагнене і тернові вінки.

Були часи вважали за провину
 Бунтарських прометеїв вогонь і глас,
 Людина крихітна у космосі,
 Та всесвіт у людині водночас.

Геолог

В пустинях, степах і у хащах,
 В глибинах землі, у печерних пашах
 Ви всюди багатства шукали,
 Щоб людям воно слуговало.
 Іноді роботу свою проклинали,
 Коли не находили, час марно втрачали.
 Знову йшли, знову шукали,
 Знову на вахту ставали.
 Нарешті, очі янтарем засвітились:
 Найшли, найшли не помилились!
 Сонце яскравіше заіскрилось,
 Серце з радості дужче забилося.
 Золоті крупинки в горах найшли,
 А ось багаті поклади титану, руди.
 Нафта, вугілля, руда –
 Все в людських руках!
 Хоч ваша сорочка холодна від поту,
 Але людству багатства несе ваша робота.
 Завжди дороги, надії, провали і перемоги,

Вічні блукання, вічні шукання.
Альфи і омеги з ночі до рання.
Хай щастить вам завжди і скрізь
Блогословен хай буде геологів рід!

* * *

Я без вагань полетіла б за тобою,
Щоб не було розлуки
Іти б з тобою поруч всюди
І не було б на серці муки.
Притиснути до серця в забутті,
Щоб заіскрився погляд твій,
Як місяць землю обганяє
Таким щоб і шлях був і мій.
Була я строгою з тобою
Годинами караюсь я за це,
Що мрій твоїх не розгадала,
Тому душа моя тягар несе.
Я заплатила б ціною дорогою,
Щоб ти вернувсь, пройтись з тобою
Над річкою, там де ми ходили,
Сміялись, мріяли і ноги мили.
Як в лісі ми гриби збирали,
Втомлювались та радість мали.
Щоб ти почув солов'їний спів,
Побачив мій довічний біль.
Ото чи забери мене з собою
І розпрощаюсь я з журбою.
Прозріння чоловіків – це не зрада,
А поступова – розуму відрада.
Краса обличчя всім зачарувала, -
Та більшість красунь, краси душевної не мала.
Зовнішня краса принади має,
Ти ба, колись вона зітреться і злиняє.
Природа справжньої краси іншого джерела –
Це чиста, як кришталь душа.
Така краса зігріє, всіх ісцільить,
Напоїть добротою, щедротами наділить.
Така краса ніколи не старіє.
Блаженний той,
Хто спілкуватись з нею вміє,

Хто живе законами добра,
Там любов і дружба процвітає.
Так що є на світі земний рай,
То краса душевна є безсмертна, знай!

Синам

Без помилок, сину на світі не проживеш
На віку буває всяко, згубиш і не найдеш,
Головне, щоб ці помилки
Не від бідності, а від щирості душі.
Не біда, що тягнемся до всього,
Погано, як що не хочеться нічого.
Ти не зразу виб'єшся на світлу дорогу,
А як вийдеш, не звертай –
Йди по ній і в негоду, люби свій рідний край.
Хочу я, щоб правда і удача поруч йшли
В житті, роботі і любові теж були.
А як гірко буде, хтось наклеп зведе
Заспокойсь, людина не таке переживе.
Боронь боже брехню не приголуб,
З кар'єристом, ябедою обережним будь,
Не будь суровий з виноватими,
Сам як винний повинись.
Життя складна наука, поступово розберись.
Життя прожити – не поле перейти,
А вічний пошук, як іти.

* * *

Дивлюсь я на небо,
Тай думку гадаю,
Яку гарну вдачу
Я все-таки маю!

Хай влада міняється,
Хоч кожного дня,
Я завжди прстосуюсь
Найкраща посада моя.

Я завжди відчуваю,
Коли краску міняти,
Кому підольстити,
Кому що сказати.

Я незамінний політик, банкір,
Мільйончиків 20 вже прихватив.
Зрученько вмовився
В тепленькому кріслі,
Заручився підтримкою
У Вашингтоні і на Віслі.

Кажете, вибори
Мені не страшні;
Виберуть знову
Бо ж люди дурні!

* * *

Як би з лиця землі зник ханжа
І ябедник і заздрісник проклятий,
А поселилась щирість, доброта
І людяність, як добра мати.

Глуши в собі жорстокість,
Зазнайство з корнем поріши,
Із підлим будь нещадним, -
В дорогу з щирим йди.

В житті нелегко розрізняти
Де підлість, а де щирість,
Не сплутай піступність,
А де милість.

Знай, чесний труд дарує радість,
Солодшими її плоди;
На чужих сльозах немає – щастя
По трупах до мети не йди.

* * *

На краю села в вишневім саду
Стоїть чепурненька хатина.
Живе в ній весела, роботяща,
З доброю душею дівчина.

Пора б зутріти щасливу долю,
Та зразу не видна душа
і тому з подружкою своєю
На танцях кружляє вона.

О півночі кінчаються танці,
Додому далеко іти,
Хай би хтось догадався
Додому її провести.

Та щож ви хлоп'ята
Ідете мимо чепурної хати,
Як що хочете щастя найти
З доброю душею дівча полюби.

Трудяще, простеньке дівча покохай
З ним матимеш сімейний свій рай,
З таким легше в житті йти,
Добитись своєї мети.

Малиновий звін

Малиновий звін, заспівали
Дівчата в степу ідучи,
Іскрилися зорі на небі
Місяць усміхався їх пасучи.

Розлилася прохолода над степом,
Волошки після жару ожили,
Венера на землю імпульси слала –
Наче кликала в гості іти.

Земляни, на місяці ж ви побували,
Заглянте ж до мене, прошу!
Цікавинок багато знайдете
Таємницю велику вам покажу.

Гостинно прийму вас усіх,
На млечнім шляху погуляєм,
На веселці яскравій і гнучкій
Космічних троянд назбираєм.

Венеро, стрічай ми рушаєм!
Хоч з болем ми Землю лишаєм
І завжди будем бачити у сні
Вітчизно твої вечори.

Вночі на побачення прийдем
В сади і зелені гаї,
Коханим, як завжди заспіваєм
Улюблені наші пісні.

Самотність

Розкішний захід полум'я розкрив
Вечірню зірку в нім ховає,
Я одинока і стара
З Божою допомогою доживаю.

На чистім блакитнім небі
Весь захід запалав,
Ефір став ніжно – прозорим
Лиш звук космічний долинав.

Тремтить зоря, як самотність
В вечірнім небі безкраїм,
І тихо, тихо поступово
Сутінки наступають.

Як догорає полум'я небес,
Так догорить земне буття;
Щаслива я печального судьбою
Спокійна у відраді і моя душа.

Я одинока у людським потоці,
Як зірка в небі горить сама
Безмежно вдячна і щаслива,
Що говорити з Господом нахожу мови слова.

Боженько:
Мене підтримуєш у скруті,
Душевний спокій, затишок даєш,
Даруєш хліб насущний,
Синів від лиха бережеш.

Он зірка з неба впала
Слід за нею зник,
так поступово і за нами
слідів не лишиться повік.

Господі, я щиро дякую тобі,
Що після тривоги і журби
Розвієш поганії думки
Даруєш спокій моїй душі.

Так поколінням всіх народів
Судилось цей етап пройти,
Щоб колись на страшному суді
За гріхи свої кару понести.

* * *

У вечірнім гаї
Соловей співає,
А дівчина молода
Коханого виглядає.

Вже і діброва засинає,
Місяць виглядає,
А милого щось не видно,-
Чи не поспішає.

Серце ниє, серце плаче,
Де ти озовися
Сохну, вяну я без тебе,
Прийди подивися.

Я найду тебе коханий
І за синім морем
Ти єдина моя втіха,
Моя радість, моє горе.

Літнарівч Тетяна Миколаївна

Пам'ять

Збірка поезій

Впорядкував: Літнарівч Руслан Миколайович

Макетування: Матюшкін Кирило Володимирович

Комп'ютерний набір: Матюшкін К.В.

Даниленко Є.М.

Матвієнко М.В.

Зазульченков І.В.

Студенти четвертого курсу спеціальності

“землепорядкування та кадастр” Чернігівського
державного інституту економіки і управління.

Чернігів, вул. Бєлова, 4

кафедра геодезії, землепорядкування та кадастру.